

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Zobrazovanie diskriminácie v médiách

Mediálny monitoring za rok 2021

Názov: **Zobrazovanie diskriminácie v médiách**
Mediálny monitoring za rok 2021

Vydalo: **Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Bratislava, 2022**

Autorský tím:

Mgr. Radka Vicenová, PhD.
Mgr. Zuzana Juščáková, PhD.
Mgr. Anna Máriássyová

Za obsah a jazykovú úpravu zodpovedá autorský tím.

Grafická úprava:

Kovidesign
Kamila Černáková

Fotografie použité v tejto publikácii sú ilustračné a boli riadne licencované z freepik.com

ISBN: **978-80-99917-48-5 (tlač)**
978-80-99917-49-2 (pdf)

Obsah

Úvod, definícia problematiky a ciele monitoringu	4
1. Metodologické východiská	7
2. Zobrazovanie diskriminácie v médiách	12
2.1 Ktoré médiá na Slovensku informujú o problematike diskriminácie?	13
2.2 Aké prípady diskriminačného konania sa v slovenskom mediálnom priestore vyskytovali najčastejšie?	16
2.3 Akým spôsobom bola problematika diskriminácie v slovenskom mediálnom priestore zobrazovaná?	27
Záver	49
Zdroje	52
Zoznam grafov a tabuliek	53
Príloha 1: Kódovací manuál	56
Príloha 2: Triedenie médií	60
Príloha 3: Triedenie rubriík	62
Príloha 4: Databáza údajov	66

4

Úvod, definícia problematiky a ciele monitoringu

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) je národný antidiskriminačný orgán zriadený zákonom č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Medzi základné úlohy Strediska patrí okrem iného aj moni-

torovanie a hodnotenie dodržiavania ľudských práv a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania, uskutočňovanie výskumov a prieskumov v oblasti ľudských práv či vypracúvanie a uverejňovanie správ a odporúčaní o problematike diskriminácie.

Kľúčovým právnym predpisom v problematike diskriminácie, ktorý tvorí základný východiskový bod pre tento mediálny monitoring, je zákon o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“, prípadne ADZ). V § 2 ods. 1 uvádza, že **dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.** § 3 ods. 1 zároveň vymedzuje oblasti, v ktorých vyššie spomínané zásady platia. **Podľa tohto ustanovenia je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.**

Mediálny monitoring je súčasťou série monitorovacích aktivít Strediska so zameraním na rôzne témy súvisiace s diskrimináciou v slovenskom mediálnom priestore. Stredisko, napríklad, sleduje, akým spôsobom sa v slovenskom mediálnom diskurze informuje o problematike sexuálneho obťažovania ako jednej z foriem diskriminácie (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2021). Stredisko tiež publikovalo správu z monitoringu médií so zameraním na problematiku násilia na ženách (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2021). V obidvoch prípadoch Stredisko identifikovalo niekoľko dôležitých výziev súvisiacich nielen so zľahčovaním daných tém, ale aj s nevyváženým informovaním o niektorých sledovaných javoch oproti iným.

Cieľom tejto publikácie je zmapovať a analyzovať, akým spôsobom je problematika diskriminácie, tvoriaca jad-

ro mandátu Strediska, prezentovaná v mediálnom diskurze na Slovensku. Dôležitou súčasťou tohto cieľa je jednak zmapovanie toho, o akých prípadoch diskriminácie slovenské médiá prevažne informujú, ale zároveň aj to, či túto problematiku dostatočne vysvetľujú a či je informovanie o nej korektné a nedochádza k deformácii, resp. k vágnemu používaniu pojmu. **Publikácia teda poskytuje predovšetkým deskriptívnu analýzu mediálneho spracovania problematiky diskriminácie, ktoré predstavuje neopomenuteľný aspekt všeobecného povedomia verejnosti o tejto téme.** S tým súvisí vytváranie potenciálne nepresného obrazu o diskriminácii v prípadoch, keď sa ako diskriminácia opisujú udalosti nad rámec právnej ochrany vymedzenej v antidiskriminačnom zákone. Aj zistenia z tohto monitoringu môžu prispieť k zvyšovaniu povedomia verejnosti o problematike diskriminácie, jej

schopnosti rozlišovať diskriminačné konanie v praxi a tiež k zamedzeniu šírenia zlahčujúcich a relativizujúcich naratívov v tejto oblasti.

Je zároveň nevyhnutné upozorniť, že predkladaná správa o zobrazovaní diskriminácie v médiách nemá ambíciu a z hľadiska zvolených metód ani nemôže podať obraz o intenzite výskytu diskriminačného konania v spoločnosti, o jej príčinách a ďalších širších súvislostiach.

Zistenia prezentované v predkladanej správe by mali ďalej napomáhať formulovaniu a nastavovaniu iniciatív Strediska a ďalších inštitúcií smerujúcich k zvýšeniu povedomia o problematike diskriminácie, k zvyšovaniu schopnosti širokej verejnosti rozoznať, kedy sú obeťami diskriminačného konania, a v neposlednom rade aj k zvyšovaniu rozpoznateľnosti Strediska ako národného antidiskriminačného orgánu, ktorý poskytuje právnu pomoc obeťiam diskriminácie.

1. Metodologické východiská

Analýza mediálnych výstupov prebiehala v troch fázach. V prvej fáze bola určená vzorka analyzovaných médií na základe ich sledovanosti v stanovenom období. Následne boli vo výbere mediálnych príspevkov identifikovaných na základe kľúčového slova „diskriminácia“ kódované vybrané charakteristiky príspevkov, ktoré boli v tretej fáze štatisticky spracované a vyhodnotené.

Pre sledované obdobie 1. 1. 2021 až 30. 6. 2021 bol zostavený zoznam najčítanejších, najsledovanejších resp. najpočítavanejších médií v danom roku. Zoznam najčítanejších internetových spravodajských portálov za prvú polovicu roku 2021 (Tabuľka 1) bol vytvorený

na základe priemerných mesačných hodnôt návštevnosti webových stránok z verejne dostupných dát z monitoringu IABmonitor (Gemius Slovakia, 2022). Vzhľadom na predpoklad, že online spravodajstvo je v súčasnosti najvyhľadávanejším zdrojom informácií, bolo do analýzy zahrnutých dvadsať najčítanejších portálov. Okrem spravodajských portálov zahrnutých v monitoringu boli následne do vzorky pridané aj spravodajské portály postoj.sk a hlavnespravy.sk. Tie síce v uvedenom rebríčku portálov nie sú, avšak vychádzame z predpokladu, že ide o preferované zdroje informácií pre čitateľstvo so špecifickou názorovou orientáciou.

Tabuľka 1 Najnavštevovanejšie spravodajské portály za január až jún 2021 (podľa spriemerovaných mesačných hodnôt návštevnosti)

Spravodajské portály

1. aktuality.sk	11. tvnoviny.sk
2. sme.sk	12. refresher.sk
3. zoznam.sk	13. dobrenoviny.sk
4. pluska.sk	14. webnoviny.sk
5. pravda.sk	15. noviny.sk
6. cas.sk	16. ta3.com
7. topky.sk	17. markiza.sk
8. hnonline.sk	18. dnes24.sk
9. startitup.sk	19. joj.sk
10. dennikn.sk	20. interez.sk
postoj.sk (mimo rebríčka)	hlavnespravy.sk (mimo rebríčka)

Zdroj: Gemius Slovakia 2022, spracovanie: autorky

Zoznam najčítanejších tlačových médií, najsledovanejších televízií a najpočítavanejších rozhlasových staníc za mesiace január až jún 2021 bol vytvorený na základe prieskumu agentúry Median SK (Median SK, 2021). Obsahuje zoznam šiestich denníkov, šiestich týž-

denníkov, šiestich mesačníkov, troch rozhlasových a troch televíznych staníc, ktoré v roku 2021 dosiahli najvyššie priečky v sledovanosti (Tabuľka 2 a Tabuľka 3). Médiá s výhradne športovým obsahom boli z výberu vylúčené kvôli ich špecifickému zameraniu.

Tabuľka 2 Najčítanejšie tlačené médiá za január až jún 2021 (podľa sledovanosti)

Denníky	Týždenníky	Mesačníky
1. Nový čas	1. Plus 7 dní	1. Nový čas krížovky
2. Plus 1 deň	2. Báječná žena	2. Záhradkár
3. Pravda	3. Život	3. Zdravie
4. Sme (+Korzár)	4. Nový čas pre ženy	4. Emma
5. Denník N	5. Slovenka	5. Napínavé krížovky
6. Hospodárske noviny	6. Eurotelevízia	6. Eva

Zdroj: Median SK 2021

Tabuľka 3 Najsledovanejšie televízne a rozhlasové stanice za rok 2020

Televízne stanice	Rozhlasové stanice
1. TV Markíza	1. Expres
2. TV Joj	2. Slovensko
3. Jednotka	3. Fun rádio

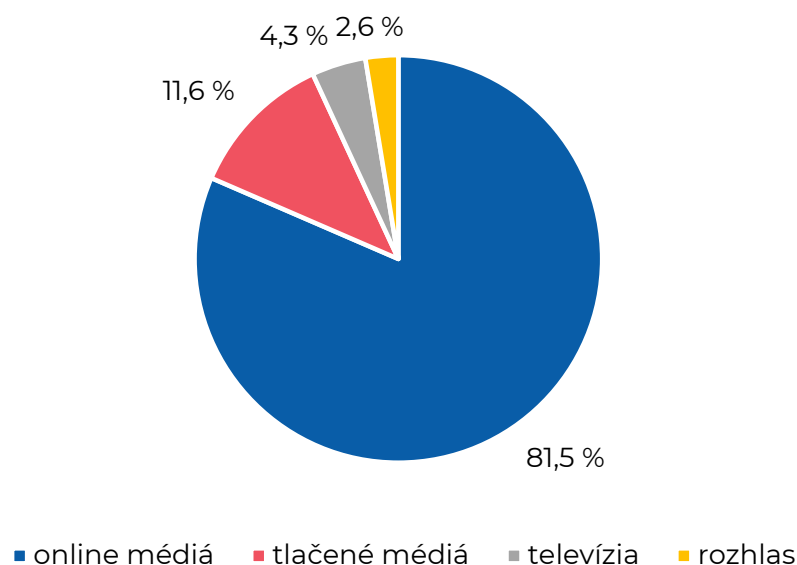
Zdroj: Median SK 2021

Spolu tak bolo v období január až jún 2021 sledovaných 46 médií. Za stanovené obdobie bolo identifikovaných 1 563 mediálnych príspevkov obsahujúcich kľúčové slovo „diskriminácia“ (vrátane jeho ďalších gramatických tvarov). Naj-

väčší podiel analyzovaných príspevkov (Graf 1) bol zverejnený online médiami (81,5 %), zásadne menší počet príspevkov bol publikovaný v tlačенých médiách (11,6 %), v televízii (4,3 %) a v rozhlase (2,6 %).

9

Podiel typov médií vo výbere príspevkov

Graf 1 Typy médií vo výbere príspevkov obsahujúcich kľúčové slovo diskriminácia

Zdroj: autorky

Sledujúc cieľ publikácie zmapovať a analyzovať, akým spôsobom je problematika diskriminácie prezentovaná v mediálnom diskurze, boli stanovené tri okruhy otázok:

1. Ktoré médiá na Slovensku informujú o problematike diskriminácie?
2. Aké prípady diskriminačného konania sa v slovenskom mediálnom priestore vyskytujú najčastejšie?
3. Akým spôsobom je problematika diskriminácie v slovenskom mediálnom priestore zobrazovaná?

Otázky prvého okruhu zisťovali základné informácie o príspevku, čiže médium a rubriku, v ktorej je daný príspevok zaradený, autorstvo a tiež geografickú lokalizáciu príspevku.

Druhý okruh sa zameriaval na informácie o diskriminačnom konaní či povahe prípadu diskriminácie, ktorý sa v príspevku spomína. Východiskovým bodom pre túto časť analýzy bol antidiskriminačný zákon. Sledovali sme, napríklad, pomenovanie dôvodov a oblastí diskriminačného konania, vrátane možnosti dopĺňať a zaznamenávať v procese kódovania aj také údaje, ktoré v ADZ explicitne uve-

dené nie sú. V prípade, ak v príspevku neboli dôvod alebo oblasť diskriminácie formulované zhodne s kategóriami, ktoré vymedzuje ADZ, boli tieto dôvody a oblasti zaznamenané a následne zoskupené do dodatočných kategórií. Nie je vylúčené, že takéto oblasti či dôvody by po podrobnej právnej analýze do dôvodov či oblastí vymedzených v ADZ v skutočnosti spadali (napr. by mohli spadať pod „iné postavenie“). Z čiastkových či nepresných informácií, ktoré boli v niektorých prípadoch prezentované, však nebolo možné jednoznačne určiť, či a do akej miery prípad spĺňa podmienky vymedzené v ADZ.¹

Zaznamenávané boli aj ďalšie informácie o reportovanom diskriminačnom konaní, ako napríklad:

- kto bol v danom prípade diskriminujúca a kto diskriminovaná strana;
- či sa v príspevku vyskytovali informácie o reálnom prípade diskriminácie alebo o hypotetických prípadoch, ktoré by mohli nastať v prípade, ak by došlo k zmenám na legislatívnej úrovni;
- zameranie príspevku na problematiku diskriminácie alebo len marginálna zmienka o nej.

Tretia skupina otázok smerovala k zisteniam, akým spôsobom a v akom kontexte sa o problematike diskriminácie v slovenských médiách hovorí, ako napríklad:

- či sa k téme vyjadruje odborník alebo odborníčka;
- či prevažuje individuálne zobrazovanie prípadov alebo zobrazovanie diskriminácie ako sektorového, prípadne celospoločenského problému;
- či sa príspevok odvoláva na legislatívu alebo na rozhodnutie relevantnej inštitúcie;
- či venuje pozornosť pomenovaniu (potenciálnych) negatívnych dôsledkov pre diskriminovanú stranu.

¹ Takéto prípady sú uvádzané ako mimo ADZ. Napriek tomu, že z právneho hľadiska nejde o presné označenie, považujeme tento postup za akceptovateľný, keďže predkladaná správa nemá ambíciu poskytnúť právnu, ale mediálnu analýzu tematiky.

Vzhľadom na povahu dát získaných v rámci mediálneho monitoringu bolo tiež nevyhnutné v prípravnej fáze vyhodnotiť príslušnosť podstránok online médií, ako aj kategorizovať jednotlivé rubriky do súvisiacich skupín. Roztriedenie podstránok internetových médií je uvedené v Prílohe 2; tematické roztriedenie rubriík (tak, ako boli zadefinované médiami ako súčasť výstupu mediálneho monitoringu) do deviatich podskupín je znázornené v Prílohe 3.

Štatistické spracovanie spočívalo prevažne vo frekvenčnej analýze a testovaní signifikancie rozdielov porovnávaných premenných Studentovým t-testom, testom ANOVA, Bonferoni a Duncan

testami a Pearsonovým korelačným koeficientom na hladine významnosti 5 %. Správa konštatuje len tie rozdiely, v ktorých bola štatistická signifikantnosť preukázaná. Vecnosť signifikancie správa interpretuje prívlastkami *zanedbateľné, malé* alebo naopak *významné, výrazné* rozdiely medzi dvoma alebo viacerými porovnávanými premennými. Percentuálne údaje, ak nie je uvedené inak, sú uvádzané vo vzťahu k početnosti výskumnej vzorky $n = 1\,563$. V niektorých grafoch sa percentuálne podiely jednotlivých podskupín premenných vzťahujú k základu, ktorý je daný počtom prvkov príslušnej kategórie.²

² Databáza údajov sa nachádza v Prílohe 4.

12

2. Zobrazovanie diskriminácie v médiách

Výsledky monitoringu médií sú prezentované v troch podkapitolách. Prvá podkapitola podáva deskriptívnu analýzu toho, ktoré médiá na Slovensku v sledovanom období informovali o problematike diskriminácie, vrátane detailného opisu autorstva a geografickej lokalizácie analyzovaných príspevkov. Druhá kapitola sa zameriava na typy prípadov diskriminácie, ktoré

sa v médiách objavovali, so zameraním na to, do akej miery boli prípady označované v médiách ako diskriminačné v rozsahu danom ADZ. Tretia časť podrobnejšie analyzuje širší kontext, v ktorom boli prípady označované v mediálnom prostredí ako diskriminačné, a aké informácie boli v tejto súvislosti verejnosti poskytované.

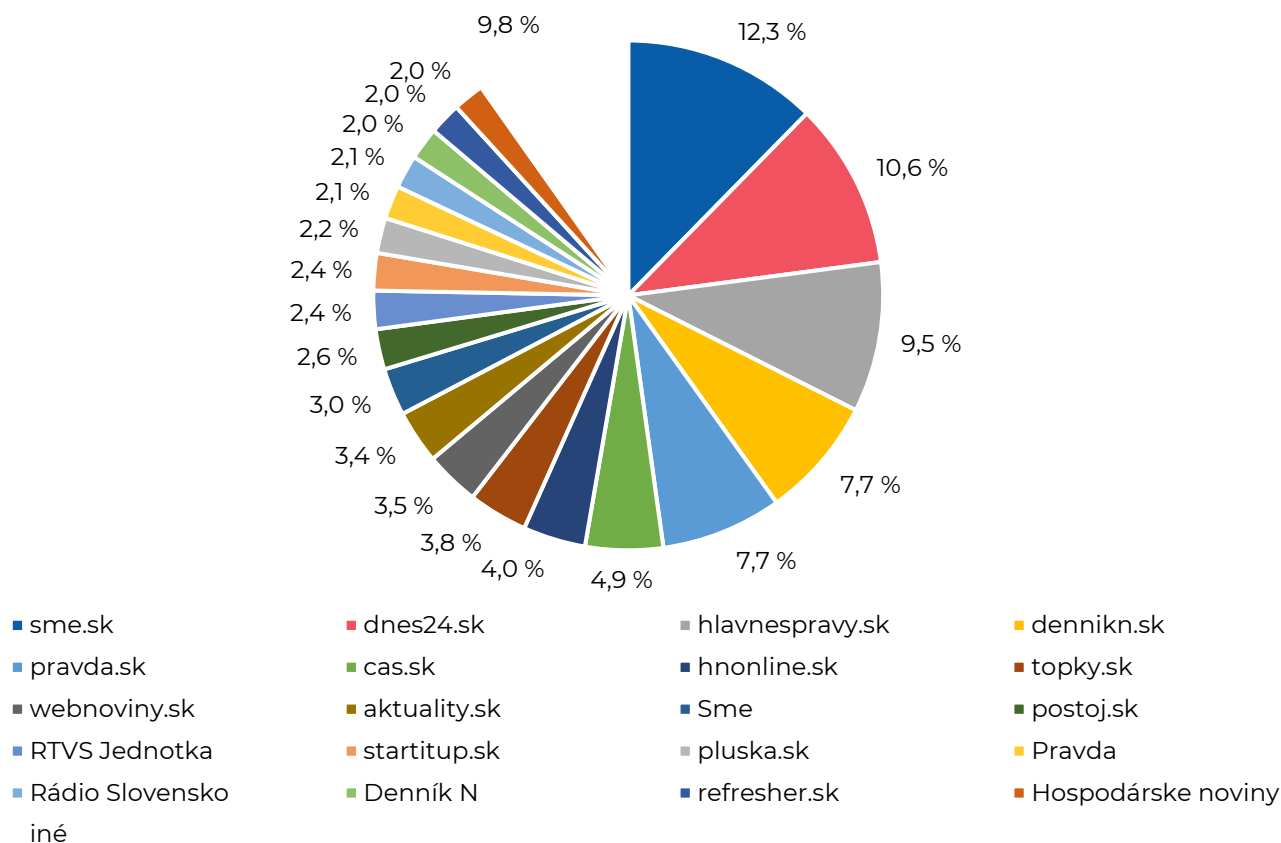
2.1 Ktoré médiá na Slovensku informovali o problematike diskriminácie?

Médiá a rubriky informujúce o diskriminácii

Najčastejšie (12,3 %) sa problematike diskriminácie venovali médiá sme.sk (Graf 2), dnes24.sk (10,6 %) a hlavnespravy.sk (9,5 %), nasledované portálmi dennikn.sk a pravda.sk (zhodne po

7,7 %). Z tlačových médií sa problematike diskriminácie najviac venoval denník Sme (3 %), z televíznych staníc RTVS Jednotka (2,4 %) a z rozhlasových staníc Rádio Slovensko (2,1 %).

Médiá o diskriminácii

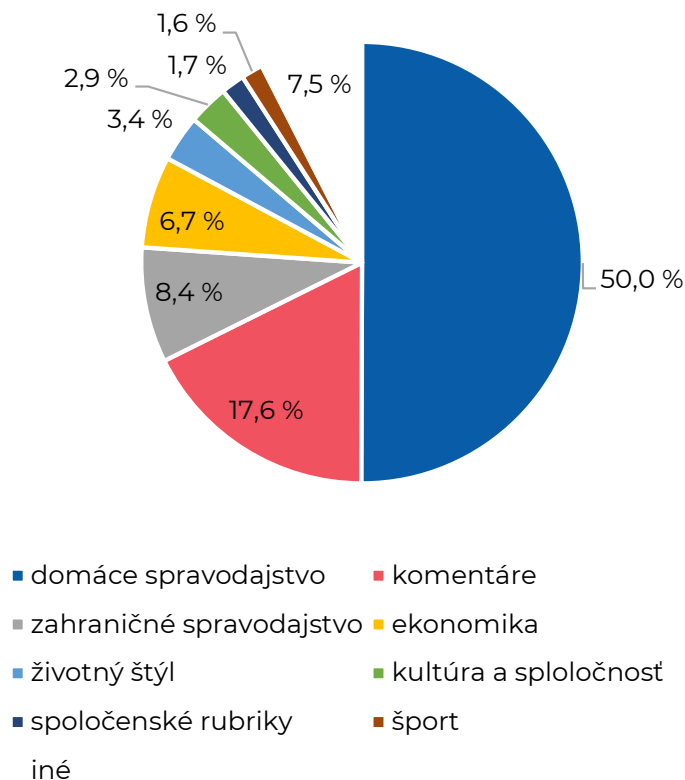
Graf 2 Zobrazovanie problematiky diskriminácie v najsledovanejších médiách v sledovanom období³
Zdroj: autorky

³ Iné – médiá s podielom príspevkov menej ako 2 %: zoznam.sk; TV Markíza; ta3.com; interez.sk; Nový Čas; Plus jeden deň; noviny.sk; TV JOJ; Rádio Expres; tvnoviny.sk; Život; Plus 7 dní; 24hod.sk; Slovenka; Emma; Eva; Nový Čas pre ženy; joj.sk; tyzden.sk.

O diskriminácii sa v danom časovom období najčastejšie (50 %) informovalo v *domácich spravodajských rubrikách* (Graf 3). Druhá najfrekventovanejšia rubrika, v ktorej sa príspevky

o tejto téme vyskytovali, sú *komentáre* (17,6 %). O niečo menej frekventované boli príspevky, ktoré boli zaradené do *zahraničného spravodajstva* (8,4 %) či do *ekonomických rubrík* (6,7 %).

Rubriky o diskriminácii

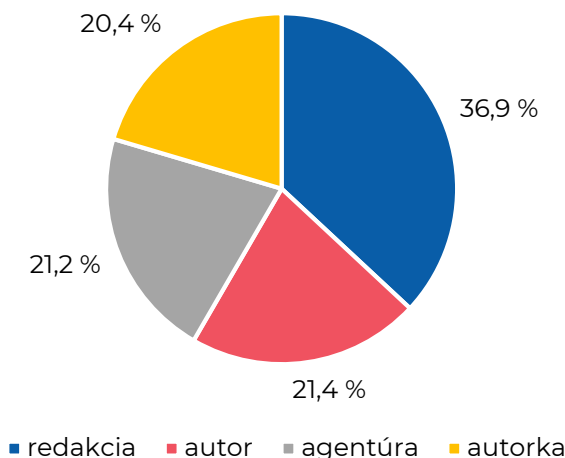
Graf 3 Zobrazovanie diskriminácie podľa rubrík, v ktorých sa o nej informovalo
Zdroj: autorky

Autorstvo príspevkov o diskriminácii

Rozloženie príspevkov podľa autorstva bolo pomerne rovnomerné. Mierne vyšší podiel zaznamenaných príspevkov tvorili redakčné (36,9 %), zatiaľ čo po-

diely príspevkov publikovaných autorami, autormi a agentúrami sa pohybovali na porovnateľnej úrovni (Graf 4).

Autorstvo príspevkov

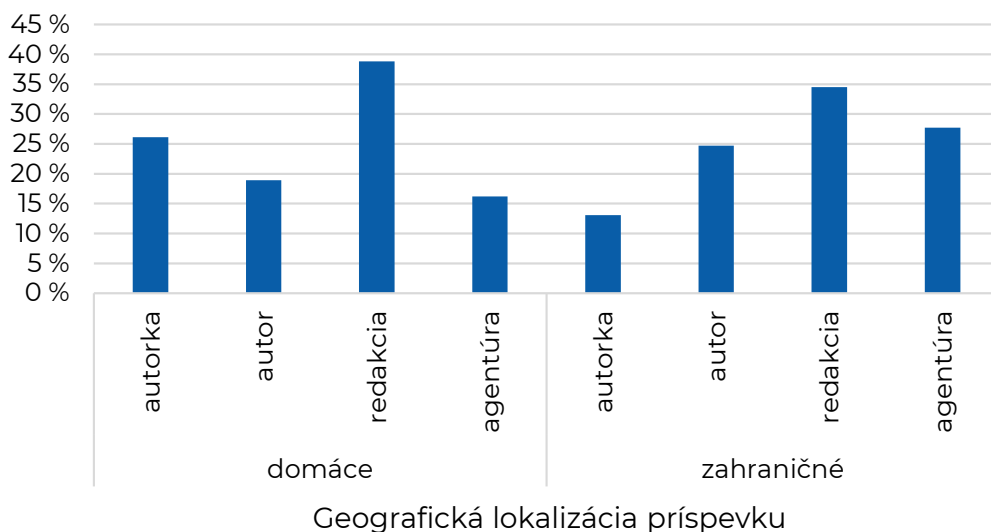
Graf 4 Analyzované príspevky podľa autorstva
Zdroj: autorky

Medzi podielmi príspevkov venujúcich sa prevažne dianiú na Slovensku (56,2 %) a dianiú v zahraničí (43,8 %) neboli pozorované významné rozdiely. Rozdiely v autorstve príspevkov podľa geografickej lokalizácie však boli štatisticky významné (Graf 5). Autorky sa štatisticky častejšie venovali vo svojich príspevkoch dianiú v domácom

prostredí (v porovnaní s dianiú v zahraničí) než ostatné autorstvo. Naopak, agentúrne príspevky sa štatisticky častejšie venovali dianiú v zahraničí. Autori sa takisto dianiú v zahraničí venovali vo väčšej miere než dianiú na Slovensku, najrovnomernejšie z hľadiska lokalizácie informovali redakčné príspevky.

15

Autorstvo

Graf 5 Analyzované príspevky podľa autorstva a geografickej lokalizácie príspevku
Zdroj: autorky

2.2 Aké prípady diskriminačného konania sa v slovenskom mediálnom priestore vyskytovali najčastejšie?

Prípady diskriminačného konania sme posudzovali z hľadiska dôvodov a oblastí vymedzených v ADZ. Sledovali sme aj to, či bol prípad diskriminácie

reálny alebo hypotetický a či je diskriminácia v centre pozornosti príspevku alebo len okrajovo spomenutá.

Zobrazovanie dôvodov diskriminácie v médiách

Po vyčíslení všetkých zmienok dôvodov diskriminácie (pričom v jednom príspevku sa ich mohlo vyskytovať aj viacero), najfrekvencovanejšie zmieňovaným dôvodom bolo *očkovanie*⁴ (Graf 6). Tento dôvod v ADZ explicitne uvedený nie je.⁵ Do úvahy by pripadalo jeho podradenie pod dôvod „iné postavenie“. Také rozhodnutie je v právomoci súdov a odborná diskusia na túto tému (v sledovanom časovom období) stále prebiehala. Prevala očkovania ako dôvodu diskriminácie v mediálnom diskurze je teda dôsledkom prebiehajúcej spoločenskej diskusie o protipandemických opatreniach. Táto diskusia je čiastočne reflektovaná aj vo frekvenci-

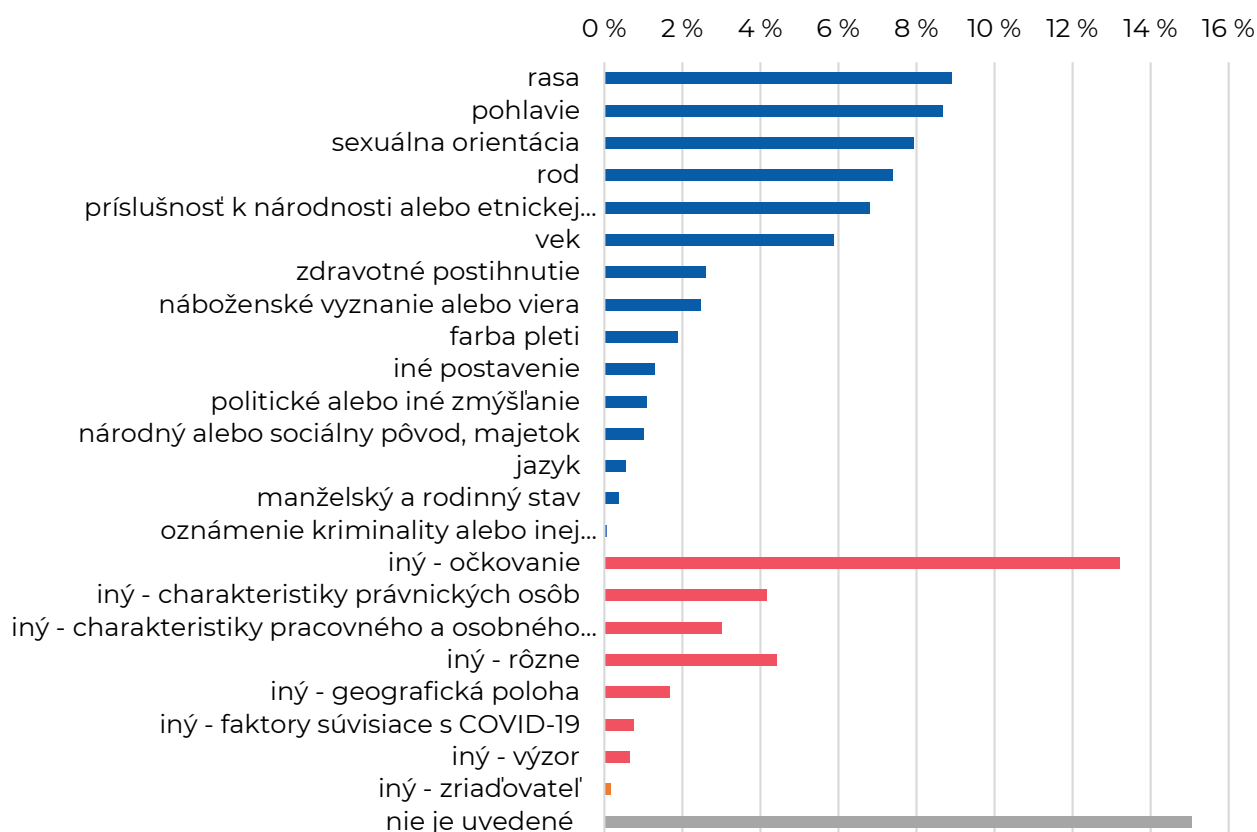
ách dôvodov, akými sú vek (v súvislosti s vekovými obmedzeniami v prístupe k očkovaniu), ale aj vo frekvenciách dôvodov v tejto štúdii súborne nazvanými ako *iné charakteristiky právnických osôb* (napr. podľa veľkosti, typu, pôsobnosti alebo sortimentu), a to v súvislosti s informovaním o dôsledkoch protipandemických obmedzení na podnikateľský sektor.

Spomedzi dôvodov, o ktorých hovorí ADZ, médiá najčastejšie informovali o diskriminácii na základe *rasy, pohlavia, sexuálnej orientácie, rodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine a veku*.

⁴ Napr. absolvovanie očkovania, ale aj jeho odmietnutie a pod.

⁵ Stredisko na to okrem iného upozornilo aj v Správe o dodržiavaní ľudských práv za rok 2021: „Stredisko ako národný antidiskriminačný orgán s odkazom na dostupnú judikatúru zastáva právny názor, podľa ktorého kritérium očkovania proti ochoreniu COVID-19 je možné za určitých okolností subsumovať pod zakázaný diskriminačný dôvod „iné postavenie“. Odôvodňuje to tým, že ide o jednoznačne identifikovateľné, vopred známe a objektívne kritérium, ktoré je príčinou rozdielneho zaobchádzania s osobami.“ (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2022, s. 17)

Frekvencie dôvodov diskriminácie v príspevkoch

Graf 6 Dôvody diskriminácie v príspevkoch o diskriminácii

Dôvody jednoznačne vychádzajúce z ADZ sú farebne odlišené od dôvodov, ktoré na základe medializovaných informácií nie je možné jednoznačne zaradiť medzi dôvody uvedené v ADZ.⁶

Zdroj: autorky

Pre účely analýz v tejto správe sme nevychádzali z vyššie zobrazených frekvencií výskytu dôvodov, ale z frekvencií analyzovaných príspevkov, pričom v prípade výskytu viac ako jedného dôvodu sme dané príspevky analyzovali spoločne ako kombinácia ADZ alebo mimo ADZ. Vychádzajúc z týchto frekvencií boli dôvody diskriminácie v rozsahu ADZ len v necelých polovici analyzovaných príspevkov (48 %). Média neuviedli dôvody diskriminácie až v 17,9 % príspevkov a v 34,2 % príspevkoch boli dôvody iné, ako ich explicitne vymedzuje ADZ. Spomedzi dôvodov zahrnutých v ADZ boli medzi najfrekventovanejšími rasa (7,3 %), pohlavie (6,5 %), vek (6,1 %) a príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine (5,2 %). Najčastejšie neboli dôvody diskriminácie uvedené v príspevkoch od redakcií. Podľa toho,

kde sa diskriminácia odohrála, neboli rozdiely v udávaní dôvodov podľa ADZ medzi príspevkami s lokalizáciou v zahraničí a na Slovensku a aj pomer neudávaných dôvodov bol vyrovnaný.

O diskriminácii bez uvádzania reálnych či hypotetických prípadov bolo publikovaných 55,4 % príspevkov. Nasledovali príspevky s reálnymi prípadmi (26,7 %) a s hypotetickými (17,9 %). V reálnych prípadoch bol najčastejší dôvod diskriminácie príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine (6,2 %), v hypotetických prípadoch boli podiely jednotlivých dôvodov podľa ADZ veľmi malé, najčastejšie okolo 1 %. Najvyšší podiel zaznamenal dôvod vek (3,6 %). Až viac ako tri štvrtiny príspevkov s hypotetickými prípadmi diskriminácie udávalo dôvod mimo výpočtu

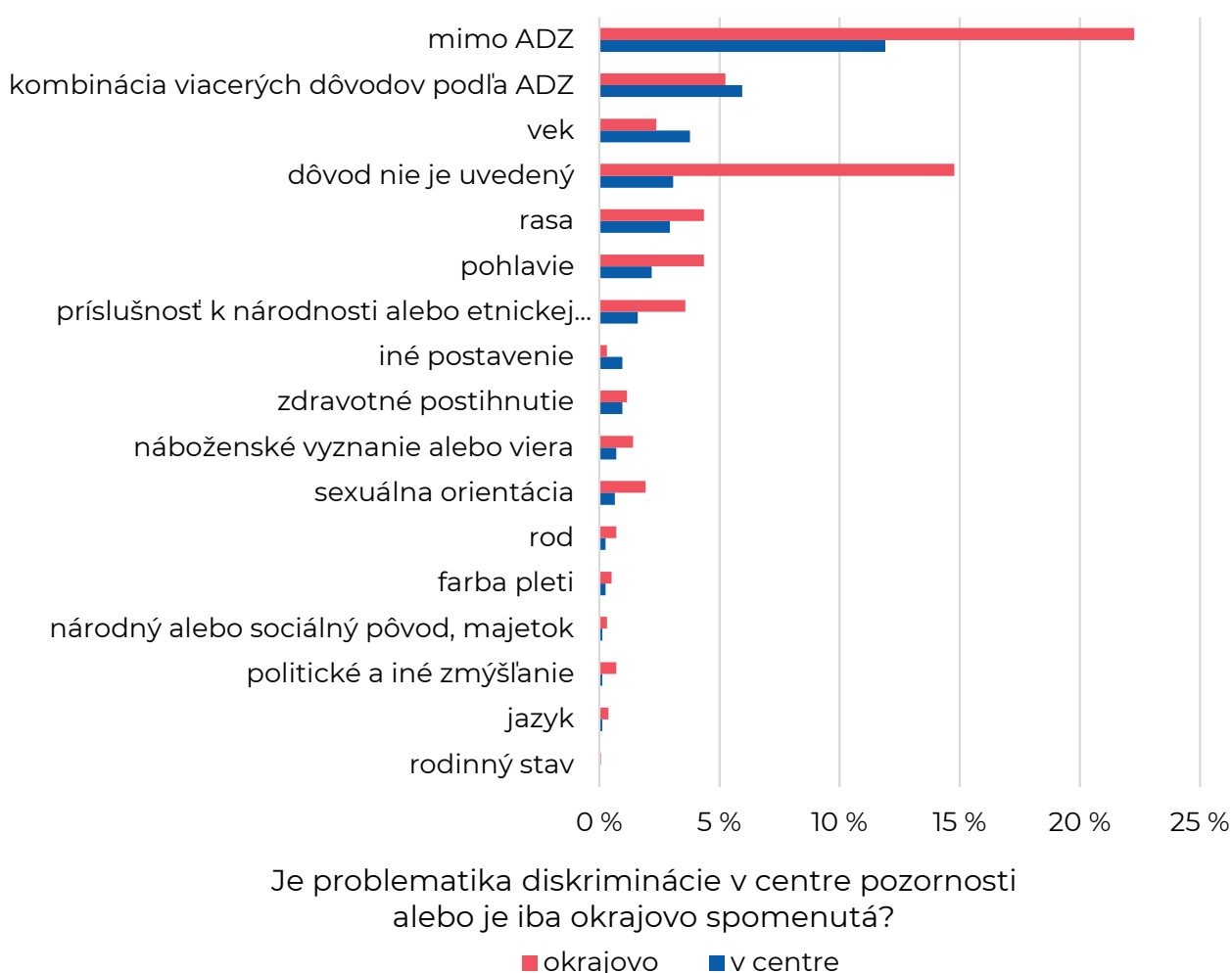
⁶ Graf znázorňuje výskyt dôvodov diskriminácie v analyzovaných príspevkoch v rozsahu aj mimo rozsahu ADZ, pričom v jednom príspevku mohol byť identifikovaný aj viac ako jeden dôvod diskriminácie. Percentuálne hodnoty v grafe sú vypočítané z príslušného základu (n = 1854).

explicitne uvedeného v ADZ, čo je viac oproti príspevkom s reálnymi prípadmi diskriminácie, kde ich bola necelá polovica. Zaujímavé je zistenie, že dôvod diskriminácie *očkovanie* sa vyskytoval významne častejšie v príspevkoch s hypotetickým prípadom diskriminácie ako v iných príspevkoch, čo reflektuje prebiehajúcu diskusiu o zavedení COVID preukazov a ich potenciálnych dôsledkoch.

Príspevky s témou diskriminácie na okraji pozornosti častejšie neuvádzali dôvod, resp. častejšie uvádzali dôvod diskriminácie mimo dôvodov explicitne vymedzených v ADZ než príspevky, v ktorých téma diskriminácie stojí

v centre pozornosti (Graf 7). V príspevkoch okrajovo sa zmieňujúcich o diskriminácii mali dôvody *rasa* a *pohlavie* rovnako častý výskyt. V príspevkoch s témou diskriminácie v centre pozornosti bol dôvod *rasa* zmieňovaný mierne častejšie ako dôvod *pohlavie*. Opačný rozdiel bol vo výskyte dôvodu *vek*, ktorý bol v skupine príspevkov s diskrimináciou v centre pozornosti najčastejším samostatne sa vyskytujúcim dôvodom diskriminácie a v skupine s témou diskriminácie na okraji záujmu príspevku sa vyskytoval zriedkavejšie. Dôvod *očkovanie* sa nachádza v oboch skupinách príspevkov porovnateľne často (v grafe pod položkou *mimo ADZ*).

Dôvod diskriminácie

Graf 7 Dôvody diskriminácie podľa zameranosti príspevku na tému diskriminácie⁷
Zdroj: autorky

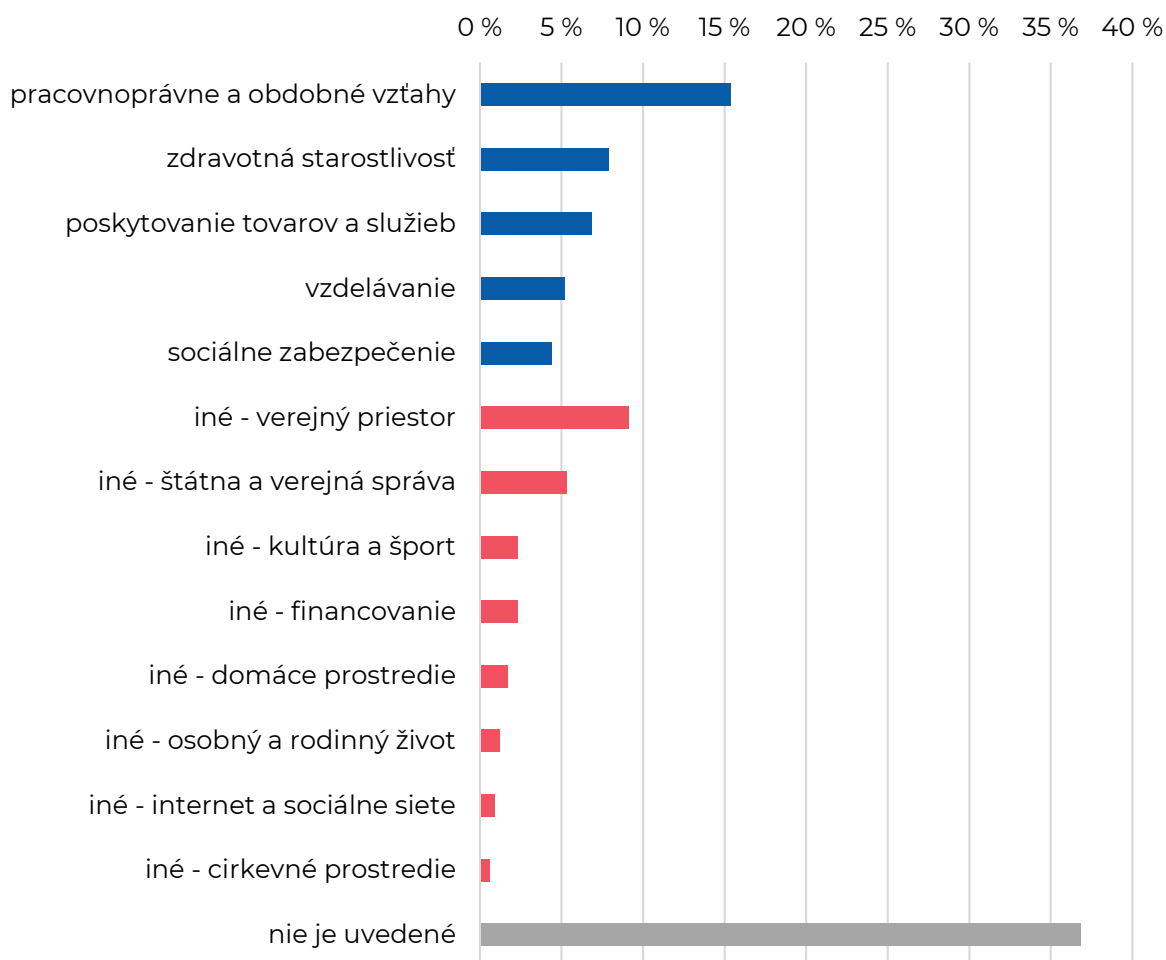
⁷ Položka mimo ADZ obsahuje všetky príspevky, v ktorých sa aspoň raz vyskytol dôvod explicitne nepomenovaný v ADZ.

Zobrazovanie oblastí diskriminácie v médiách

Oblasť diskriminácie bola pomenovaná v rozsahu podľa ADZ v 34,3 % príspevkov, nebola v rozsahu ADZ v 26,2 % a nebola uvedená v 39,5 % príspevkov. Medzi najfrekvencovanejšie zmienky oblastí diskriminácie v médiách vymedzených v ADZ patrila oblasť *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov* a *zdravotnej starostlivosti*.

Najfrekvencovanejšou oblasťou zobrazovania v médiách, ktorá v ADZ zahrnutá nie je, bola oblasť *verejného priestoru* (Graf 8). To takisto súvisí s prebiehajúcou diskusiou o zavedení COVID preukazov, napríklad pri cestovaní.

Frekvencie oblastí diskriminácie v príspevkoch

Graf 8 Oblasti diskriminácie v príspevkoch o diskriminácii

Oblasti diskriminácie jednoznačne vychádzajúce z ADZ sú farebne odlíšené od oblastí, ktoré na základe medializovaných informácií nie je možné jednoznačne zaradiť medzi oblasti uvedené v ADZ.⁸

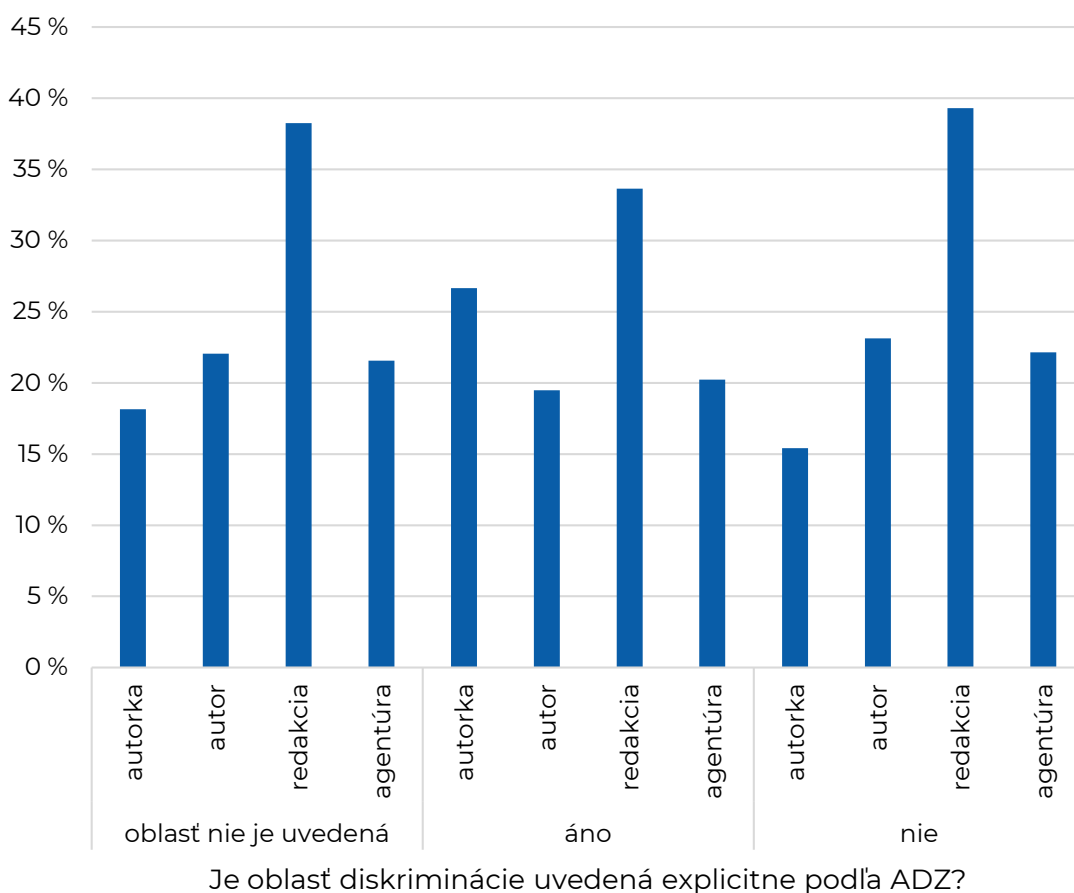
Zdroj: autorky

⁸ Graf znázorňuje výskyt oblastí diskriminácie v analyzovaných príspevkoch v rozsahu aj mimo rozsahu ADZ, pričom v jednom príspevku mohla byť identifikovaná aj viac ako jedna oblasť diskriminácie. Percentuálne hodnoty v grafe sú vypočítané z príslušného základu (n = 1 675).

Z pohľadu autorstva príspevkov sa nepreukázali štatisticky významné rozdiely medzi skupinou príspevkov informujúcich o oblastiach podľa ADZ a príspevkov informujúcich o oblastiach nad rámec ADZ (Graf 9). Je možné zovšeobecniť, že o oblastiach diskriminácie informovali autorky, autori, redakcie a agentúry navzájom rovnomerne. Malé rozdiely možno pozorovať v tom, že autorky mali mierne nižší výskyt príspevkov bez špecifikovania

oblasti diskriminácie než ostatné autorstvo. Zároveň je možné pozorovať, že autorky sa mierne častejšie venovali témam týkajúcim sa oblasti *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, zdravotnej starostlivosti alebo poskytovania tovarov a služieb* než ostatné autorstvo; v menšej miere sa zasa venovali prípadom odohrávajúcim sa v oblasti *verejného priestoru a verejnej a štátnej správy*, čo sú oblasti, ktoré nie sú explicitne vymedzené v ADZ.

Autorstvo

Graf 9 Oblasti diskriminácie podľa toho, či sú alebo nie sú uvedené explicitne podľa ADZ
Zdroj: autorky

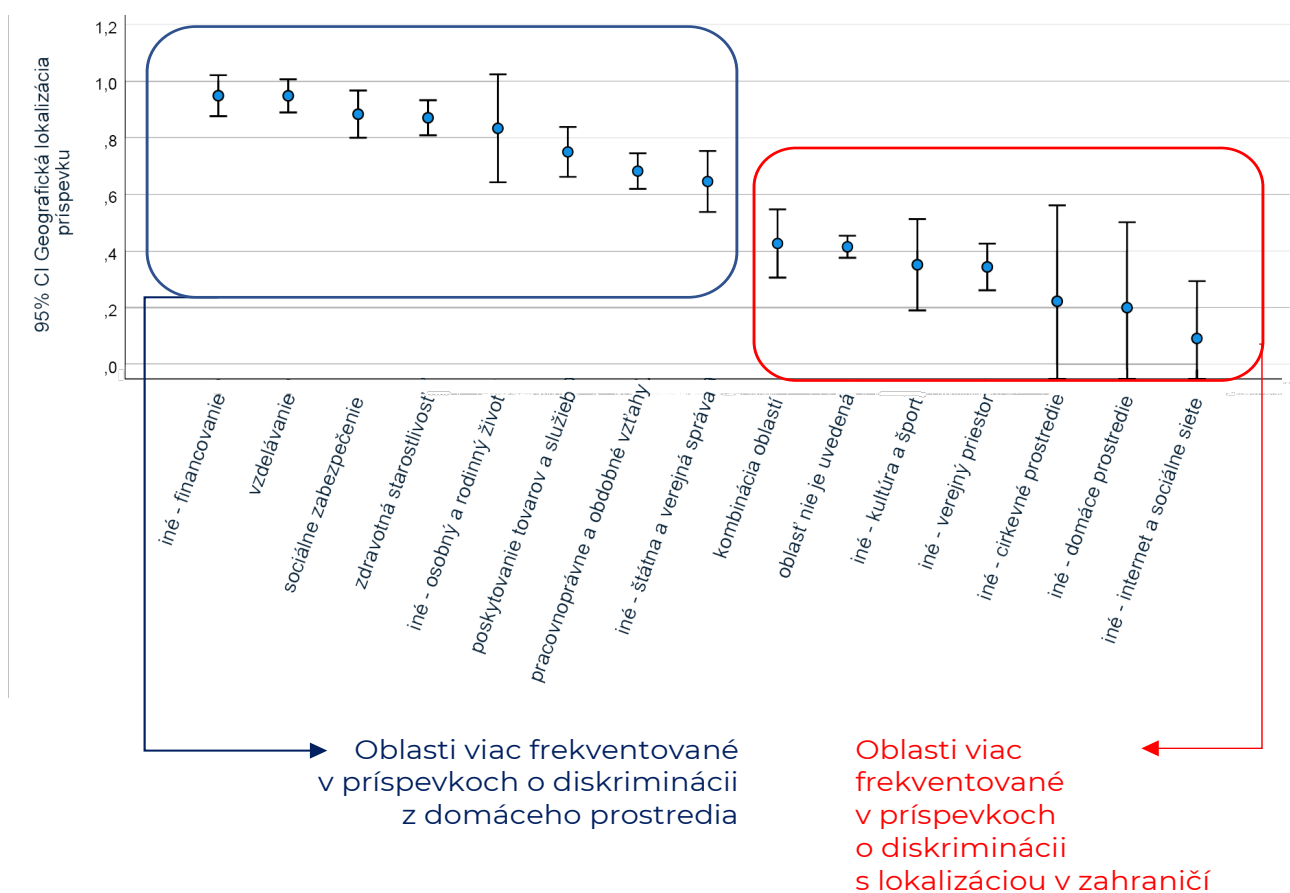
V príspevkoch, ktoré sa prevažne venovali domácejmu daniu, sa hovorilo štvornásobne častejšie o oblastiach vymedzených ADZ, než v prípade príspevkov prevažne venujúcim sa daniu v zahraničí. To je, samozrejme, spôsobené najmä rozdielmi v právnej úprave na Slovensku a v zahraničí. Informovanie o prípadoch diskriminácie zo zahraničia, ktoré podľa slovenského

právneho poriadku nespĺňajú definíciu diskriminácie, však môže takisto potenciálne prispieť k nedorozumeniam a nedostatočnej informovanosti a povedomia o možnostiach právnej ochrany v prípadoch diskriminačného konania. Graf 10 zobrazuje štatistickú významnosť rozdielov medzi oblasťami diskriminácie podľa geografickej lokalizácie, kde sa vyprofilovali dve skupiny (na

grafe odlíšené farebne). Reportované prípady týkajúce sa napríklad *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, poskytovania tovarov a služieb, zdravotnej starostlivosti*, ale aj niektorých oblastí, ktoré nie sú explicitne pomenované v ADZ, akými sú *oblasť verejnej a štátnej správy, poskytovania financovania a dotácií* či súvisiacich s oblasťou *osobného a rodinného života*, sa častejšie

odohrávali v domácom než v zahraničnom prostredí. Naopak, reportované prípady diskriminácie z *domáceho prostredia, internetu a sociálnych sietí, kultúry a športu* či *cirkevného prostredia* sa častejšie odohrávali v zahraničnom prostredí. Treba tiež dodať, že príspevky týkajúce sa udalostí v zahraničí významne častejšie neuvádzali oblasť diskriminácie ako príspevky, ktoré informovali o prípadoch na Slovensku.

Oblasť diskriminácie

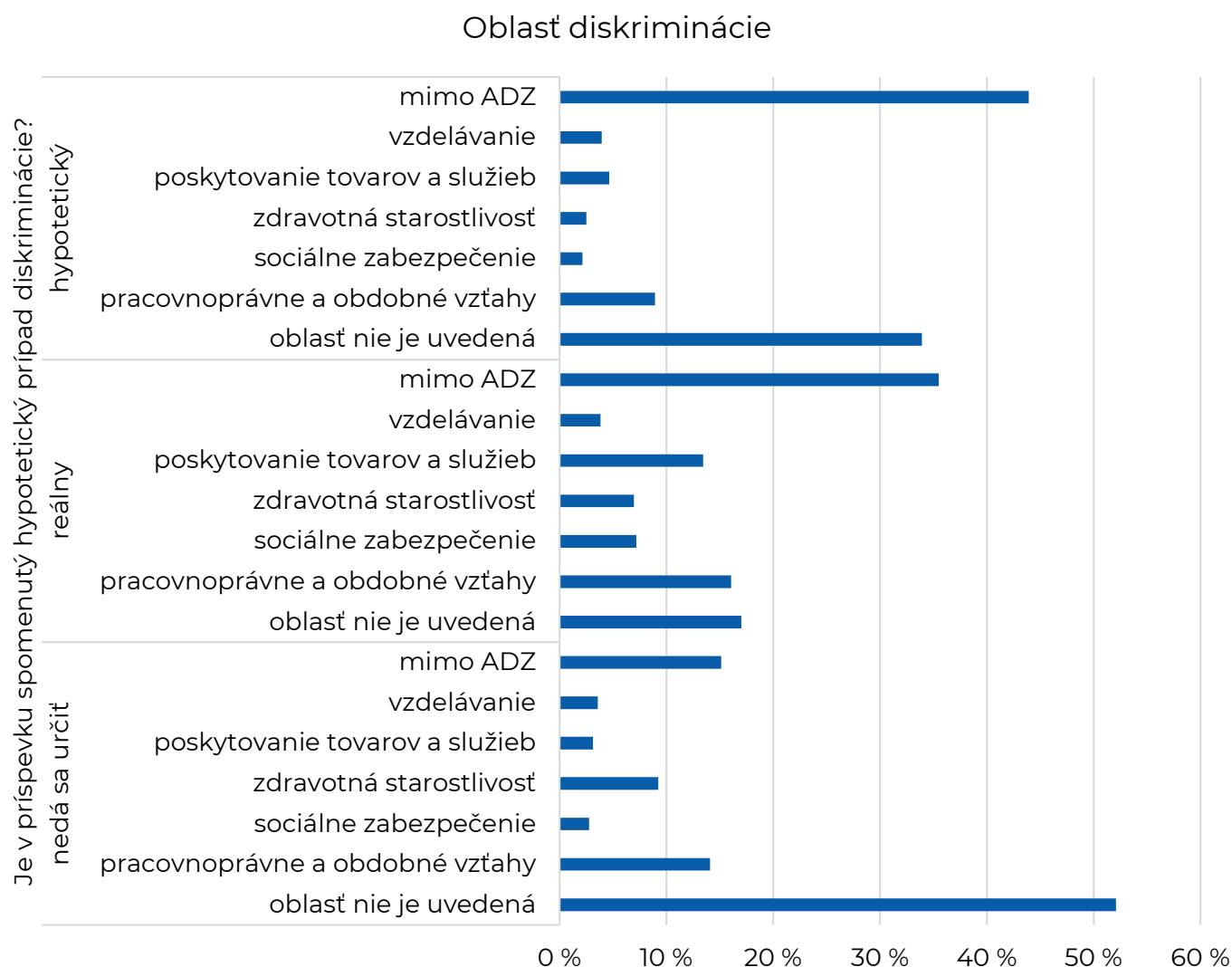

Graf 10 Porovnanie výskytu oblastí diskriminácie zmieňované v domácich a zahraničných médiách
Zdroj: autorky

Významné rozdiely sme identifikovali v informovaní o prípadoch podľa jednotlivých oblastí diskriminácie z hľadiska toho, či sa informovalo o reálnom prípade alebo iba všeobecne, bez špecifického kontextu (Graf 11). Z príspevkov, v ktorých nebolo možné určiť, či ide o reálny alebo hypotetický prípad diskriminácie, až polovica nemala uvedenú oblasť diskriminácie a tretina udávala oblasť diskriminácie podľa ADZ. V príspevkoch o reálnych alebo hypotetických prípadoch bolo uvádzanie oblastí mimo ADZ častejšie. V kategórii reálnych prípadov viac ako tretina a v kategórii hypotetických prípadov necelá polovica príspevkov uvádzala oblasť diskriminácie neuvedenú v ADZ. Príspevky, ktoré nespomínali re-

álny prípad diskriminácie, neuvádzali ani oblasť diskriminácie častejšie ako príspevky, ktoré sa na reálny prípad diskriminácie odvolávali.

V oblastiach *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, poskytovania tovarov a služieb, verejnej a štátnej správy a sociálneho zabezpečenia* sa častejšie informovalo o reálnych prípadoch ako hypotetických. Naopak, v prípade príspevkov o diskriminácii v oblasti *verejného priestoru* išlo významne častejšie o príspevky s hypotetickou diskrimináciou ako o príspevky s reálnym prípadom diskriminácie. Aj v tomto prípade išlo o reflektovanie diskusie o zavedení COVID preukazov.

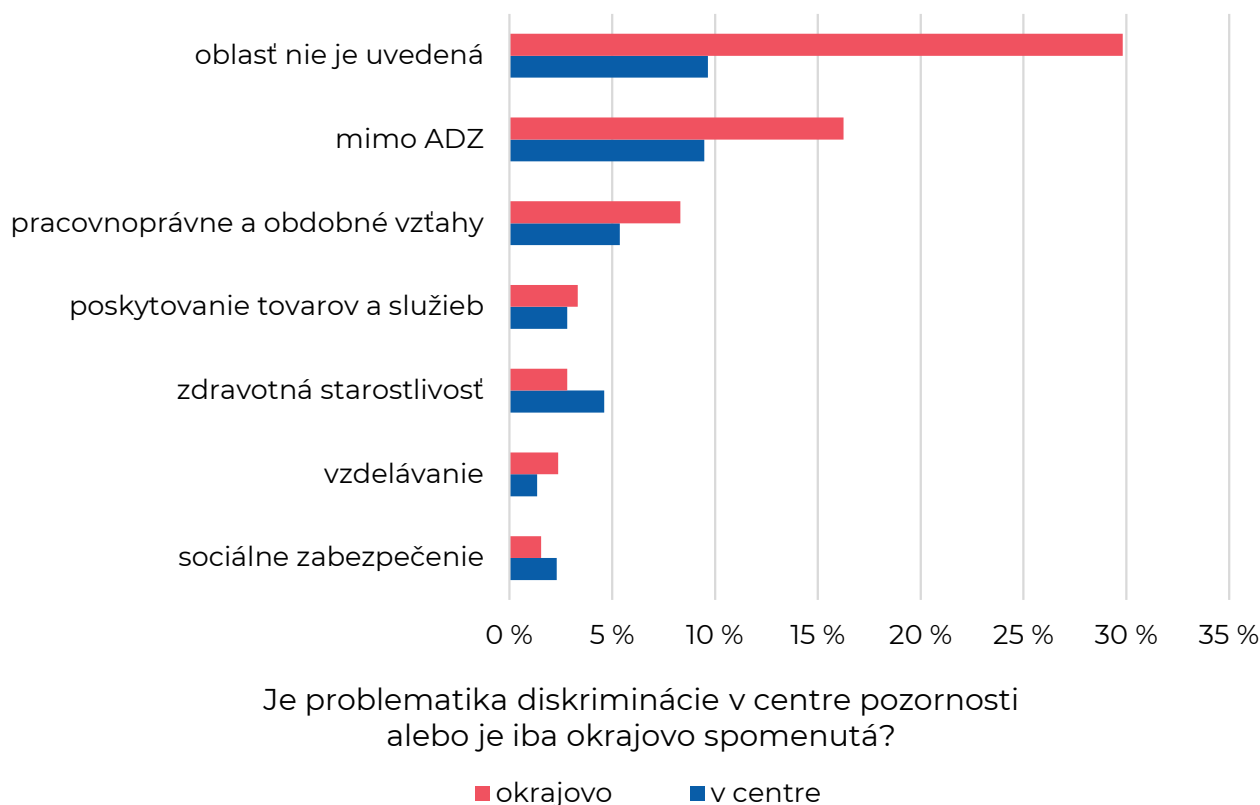
Graf 11 Oblasti diskriminácie v analyzovaných príspevkoch podľa toho, či sa v nich vyskytuje informácia o reálnom alebo hypotetickom prípade diskriminácie

Zdroj: autorky

Z pohľadu zamerania príspevkov na tému diskriminácie (Graf 12) vidieť, že príspevky, ktoré sa len okrajovo zmieňovali o diskriminácii, neuvádzali jej oblasť (29,8 %) významne častejšie ako príspevky, ktoré kládli tému diskriminácie do centra záujmu (9,7 %). Naopak, príspevky s okrajovou zmienkou o diskriminácii častejšie (16,3 %) uvádzali oblasť diskriminácie explicitne neuvedenú v ADZ ako príspevky, ktoré mali diskrimináciu v centre pozornosti (9,5 %). Ďalšie, menej výrazné rozdiely

medzi príspevkami sú vo výskyte oblasti *zdravotná starostlivosť*, ktorú častejšie (4,6 %) uvádzali príspevky, v ktorých téma diskriminácie bola v centre pozornosti ako príspevky, v ktorých bola téma diskriminácie okrajová (2,8 %) a v oblasti *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov*. V nej boli častejšie zastúpené príspevky, v ktorých bola téma diskriminácie na okraji pozornosti (8,3 %) ako tie, ktoré ju zobrazovali v centre pozornosti príspevku (5,4 %).

Oblasť diskriminácie

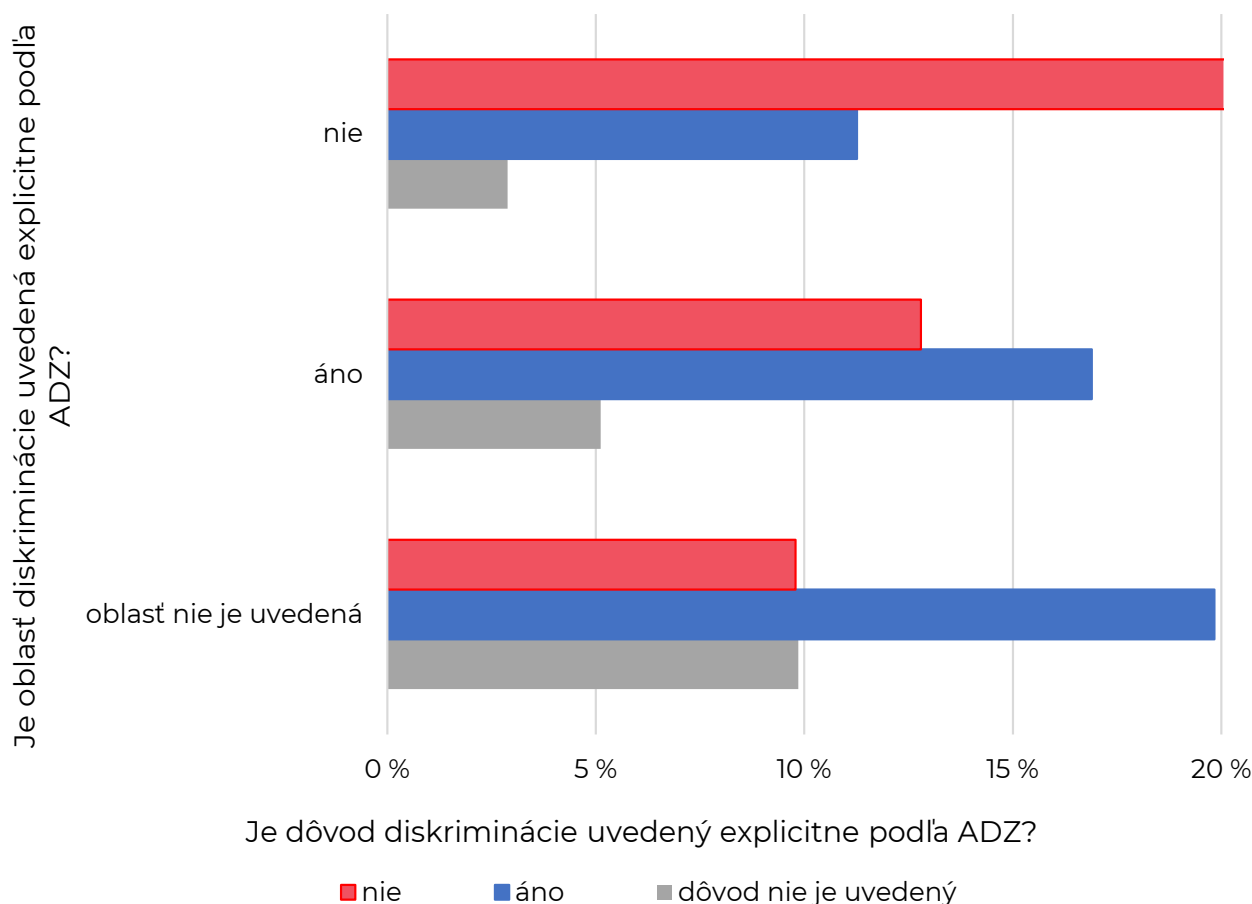
Graf 12 Oblasti diskriminácie podľa toho, či je problematika diskriminácie v centre pozornosti príspevku alebo skôr na jej okraji⁹
Zdroj: autorky

⁹ Položka mimo ADZ obsahuje všetky príspevky, v ktorých sa aspoň raz vyskytla oblasť explicitne nepomenovaná v ADZ.

V prípade súbehu pomenovania dôvodov a oblastí diskriminácie časť príspevkov nešpecifikovala kontext diskriminácie, prípadne sa o diskriminácii hovorilo vo všeobecnosti (Graf 13). Až 9,9 % príspevkov neuvádzalo žiadnu oblasť ani dôvod diskriminácie. Len 16,9 % uviedlo oblasť aj dôvod

diskriminácie v rozsahu ADZ a, naopak, až 11,3 % príspevkov uvádzalo oblasť aj dôvod mimo ADZ.¹⁰ Uvádzanie dôvodov a oblastí koreluje signifikantne, ale vecne vysokú koreláciu narúša 19,8 % príspevkov, ktoré uviedli dôvody diskriminácie v rozsahu ADZ, no oblasť diskriminácie neuviedli vôbec.

Dôvod a oblasť diskriminácie podľa ADZ

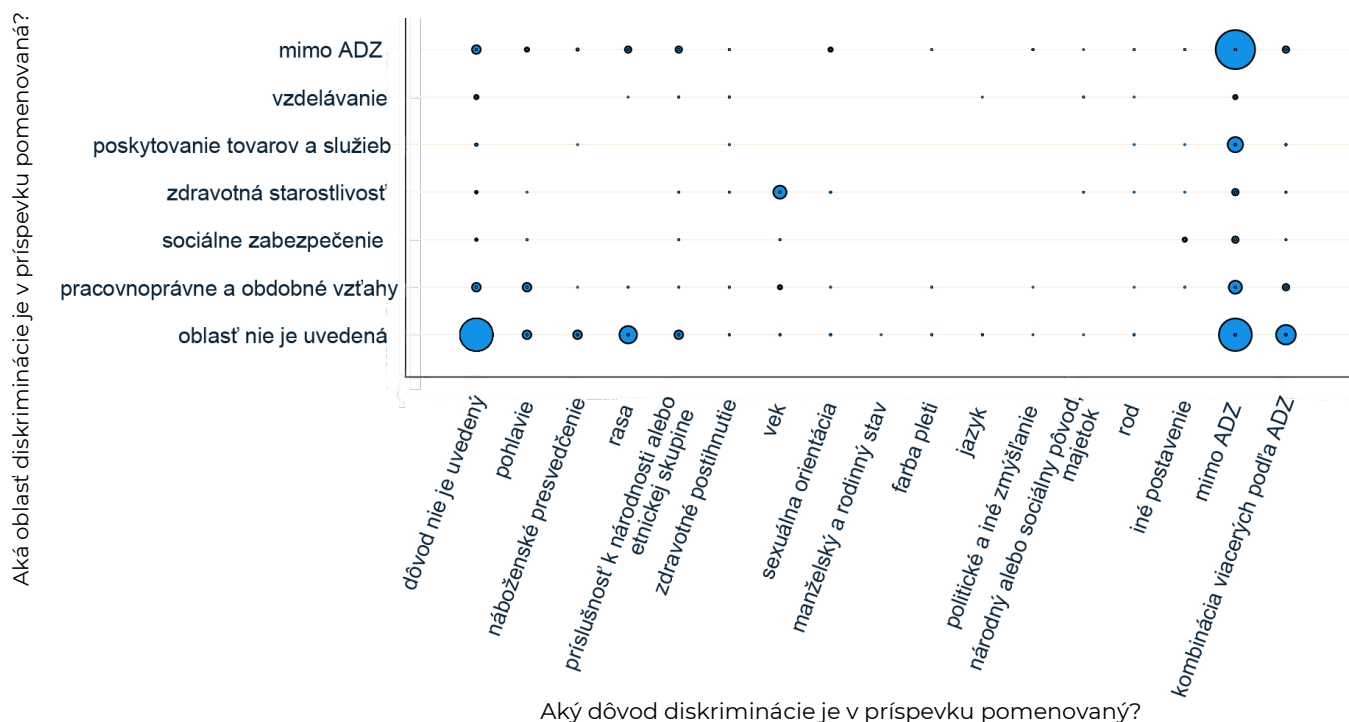
Graf 13 Vzájomný vzťah uvádzania oblastí a dôvodov diskriminácie
Zdroj: autorky

Podrobnejším rozborom vzťahu oblastí a dôvodov diskriminácie sa tiež ukázalo, že ak príspevok neuvádzal oblasť diskriminácie, často neuvádzal ani dôvod diskriminácie, prípadne tento dôvod nebol uvedený podľa ADZ (Graf 14). V oblasti zdravotnej starostlivosti ako dôvod prevládala vek a pri dôvodoch pohlavie, náboženské presvedčenie či príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine sa často nehovorilo

o konkrétnej oblasti. Menej výrazné, ale stále významné extrémny sa objavili v oblasti vzdelávania, v ktorej bolo v desatine reportovaných prípadov ako najčastejší dôvod diskriminácie uvádzané zdravotné postihnutie, a v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, kde v skoro pätine takýchto reportovaných prípadov sa ako dôvod diskriminácie uvádzalo pohlavie.

¹⁰ Súvzťažnosť uvádzania oblastí a dôvodov je síce štatisticky významná ale vecne veľmi malá, $r = 0,194^{**}$.

Súvzťažnosť dôvodov a oblastí diskriminácie

Graf 14 Súvzťažnosť dôvodov a oblastí diskriminácie

Zdroj: autorky

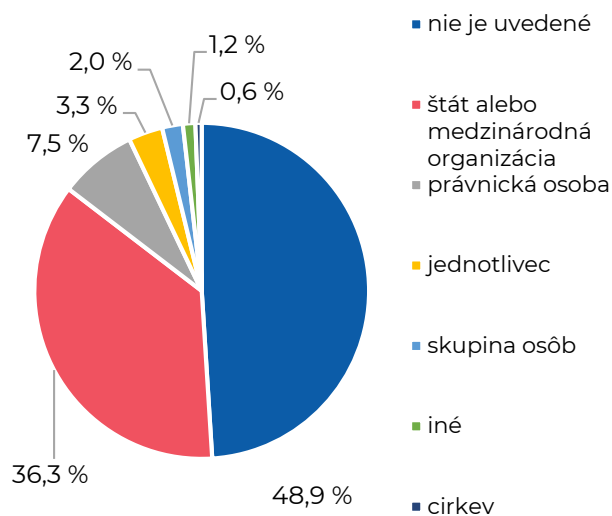
Diskriminovaná a diskriminujúca strana v médiách

25

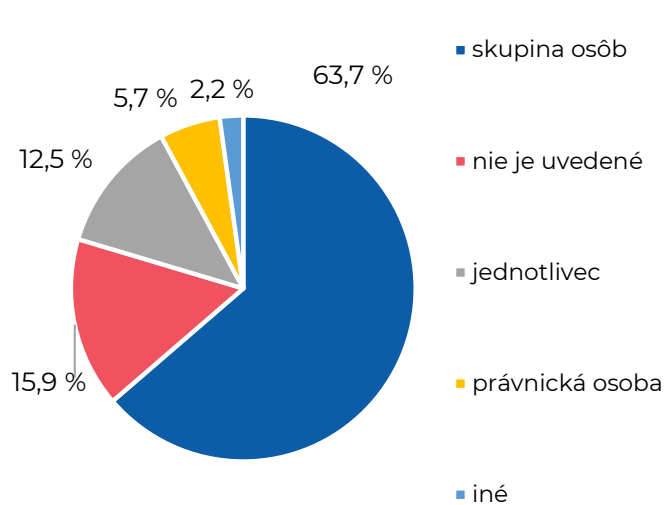
Príspevkov, v ktorých nebola pomenovaná diskriminovaná ani diskriminujúca strana, bolo 14,4 %. Vo zvyšných

príspevkoch bola častejšie pomenovaná diskriminovaná než diskriminujúca strana.

Diskriminujúca strana

Diskriminovaná strana

Graf 15 Analyzované príspevky podľa a) diskriminujúcej b) diskriminovanej strany

Zdroj: autorky

Najčastejšie (63,7 %) sa v médiách vyskytovali príspevky, ktoré hovorili o diskriminácii namierenej voči skupine osôb (Graf 15). V tomto prípade sa najčastejšie ako dôvod diskriminácie uvádzalo očkovanie proti ochoreniu COVID-19 (13,5 %). Ďalšie dôvody diskriminácie skupiny osôb boli zastúpené v menšej miere, najfrekventovanejšie z nich boli *rasa, pohlavie a sexuálna orientácia a rod* s navzájom podobným podielom výskytu oscilujúcim okolo 5 %.

Oblasť diskriminácie v prípade skupiny osôb nebola uvedená až v štvrtine takýchto príspevkov. Z uvedených oblastí diskriminácie skupiny osôb sa najčastejšie vyskytovala oblasť *verejného priestoru*, a to vzhľadom na diskusiu o cestovateľských obmedzeniach ľudí na základe platnosti COVID preukazu, a oblasť *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov*.

26

O diskriminácii jednotlivca, teda konkrétnej osoby, sa hovorilo v 12,5 % analyzovaných príspevkov, a to najčastejšie v oblasti *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov* a tiež v oblasti *štátnej a verejnej správy* (oblasť mimo ADZ). Právnická osoba bola ako diskriminovaná strana označená v 5,7 % analyzovaných príspevkov, pričom najčastejšie to bolo v oblasti *poskytovania tovarov a služieb*, ale aj v oblasti *financovania*.

V príspevkoch, v ktorých diskriminovaná strana pomenovaná nebola, najčastejšie nebol pomenovaný ani dôvod diskriminácie (až v troch štvrtinách takýchto príspevkov).

Pri jednotlivých typoch diskriminujúcich strán sme nezaznamenali štatistické rozdiely v dôvodoch diskriminácie. Z deskripcie frekvencií je však možné vyvodit niekoľko pozorovaní. Na rozdiel od zobrazovania diskriminovanej strany nebola diskriminujúca strana vo veľkej časti analyzovaných príspevkov (48,9 %) špecifikovaná, pričom v tom prípade nebol uvedený dôvod diskriminácie v 12,7 % takýchto príspevkov, resp. ako dôvod bolo označené *očkovanie* (7 %), *rasa* (6,7 %) alebo *pohlavie* (4,3 %).

Najčastejšie frekventovaná diskriminujúca strana bol štát alebo medzinárodná organizácia (36,3 %). V týchto prípadoch bol najčastejšie sa vyskytujúci dôvod diskriminácie *očkovanie* proti ochoreniu COVID-19 (7 %) a *vek* (5,2 %) a najfrekventovanejšia oblasť bola *zdravotná starostlivosť* (6,8 %) a *verejný priestor* (4,1 %), čo reflektuje prebiehajúcu celospoločenskú diskusiu o potenciálnych diskriminačných dopadoch protipandemických opatrení.

Druhou najčastejšie frekventovanou diskriminujúcou stranou bola právnická osoba (7,5 % príspevkov), čo sa v médiách najčastejšie spájalo s oblasťou *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov* (2,9 %).

Jednotlivec, resp. súkromná osoba (3,3 %) bola najfrekventovanejšou diskriminujúcou stranou v oblasti *štátnej a verejnej správy* (1,1 %) a v *domácom prostredí* (0,5 %).

2.3 Akým spôsobom bola problematika diskriminácie v slovenskom mediálnom priestore zobrazovaná?

Vychádzajúc z vyššie prezentovaných deskriptívnych výsledkov monitoringu médií v problematike diskriminácie a zohľadnení ďalších sledovaných črt a vlastností príspevkov, tretia podkapitola hlbšie skúma spôsob, akým médiá zobrazovali problematiku diskriminácie. Cieľom je zmapovať hĺbku ponoru

do problematiky diskriminácie v mediálnom diskurze, komplexnosť vyjadrovania sa k problematike diskriminácie, mieru odbornosti vo vyjadrovaní sa o diskriminácii alebo naopak, nepatričného a benevolentného používania pojmu diskriminácia.

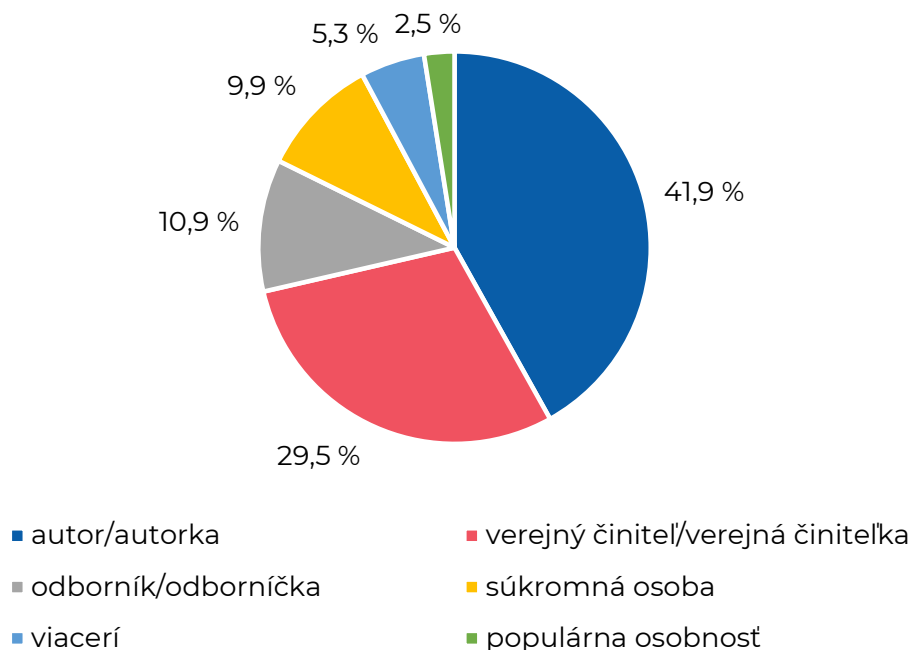
Kto prinášal tému diskriminácie do mediálneho diskurzu

Prvý dôležitý analyzovaný aspekt súvisí s tým, kto tému prinášal do verejného diskurzu, resp. kto dané konanie označoval za diskriminačné (Graf 16). Najčastejšie bola diskriminácia pomenovaná autorom alebo autorkou príspevku (41,9 %), nebola teda priamou reakciou na vyjadrenie súkromnej alebo verejne známej osoby, ktoré by problematiku diskriminácie iniciatívne

prinášali do verejnej debaty. Vyjadrenie verejného činiteľa alebo činiteľky bolo až na druhom mieste v početnosti analyzovaných príspevkov (29,5 %). Odborníci alebo odborníčky pomenovali diskriminačné konanie v 10,9 % príspevkov¹¹. V 9,9 % analyzovaných príspevkov vyjadrenie o diskriminačnom konaní zaznelo zo strany súkromnej osoby.

27

Kto v médiách hovorí o diskriminácii

Graf 16 Koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre pozornosti príspevku?

Zdroj: autorky

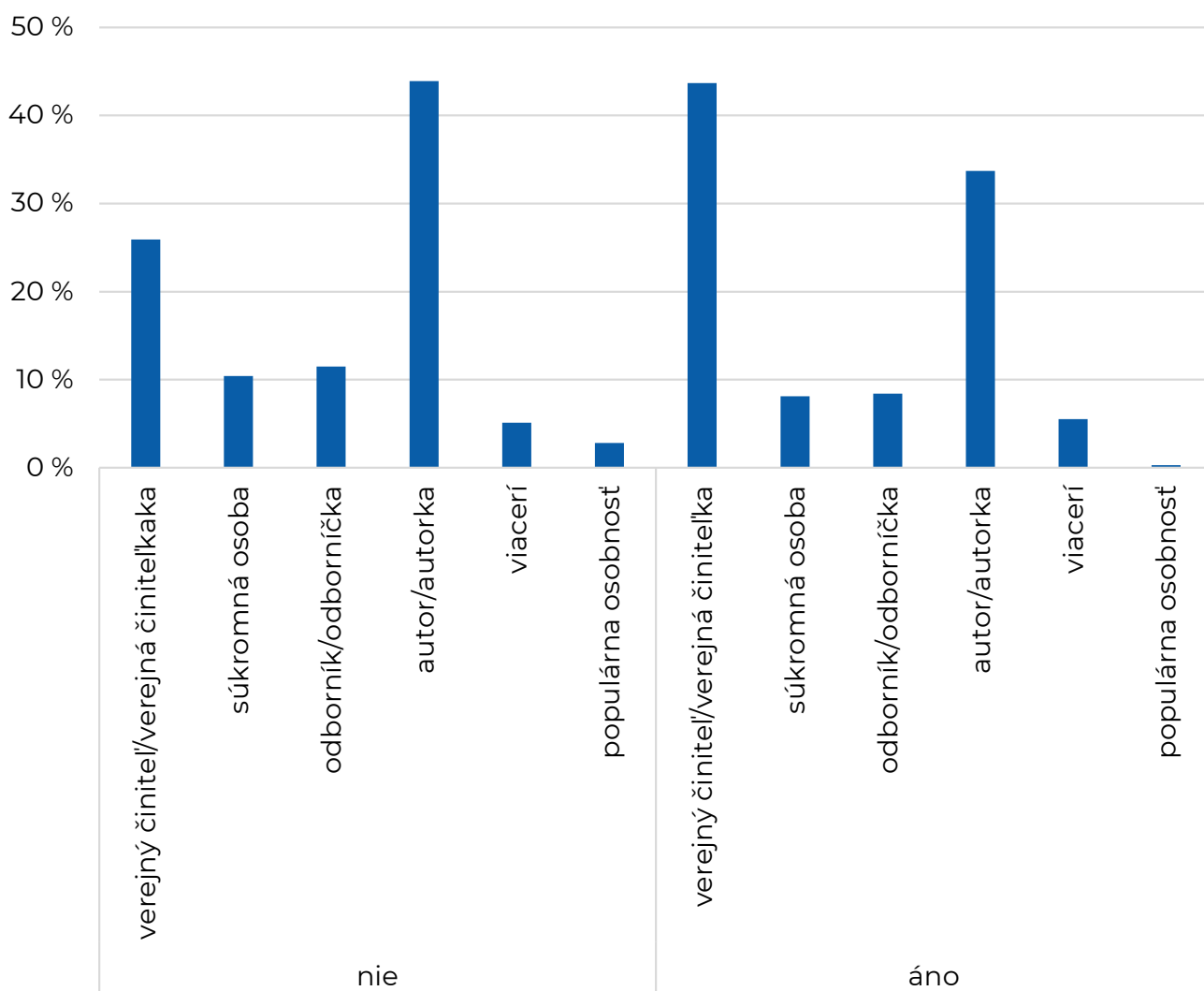
¹¹ Táto položka sledovala, kto pomenoval diskrimináciu spomenutú v príspevku. Vyjadrenie odborníkov alebo odborníčok bolo v niektorých mediálnych výstupoch použité ako reakcia na vyjadrenie iných osôb a pre tento prípad sme kódovali aj samostatnú položku, ktorá sledovala, či sa v článku cituje odborník alebo odborníčka.

Menšie rozdiely je možné pozorovať aj v tom, do akej miery to, kto prinášal tému diskriminácie do mediálneho diskurzu, súviselo s mierou podrobného informovania o problematike.

Pri uvádzaní hypotetického prípadu diskriminácie ho dávali do centra pozornosti (Graf 17) najčastejšie verejní činitelia (43,9 %) a autori a autorky príspevku (33,9 %). Bez ohľadu na hypotetický či reálny prípad, neuvádzanie dôvodu diskriminácie bolo častejšie prítomné, ak sa v príspevku vyskytovalo vyjadrenie o diskriminácii od autorov

a autoriek oproti verejným činiteľom, odborníkom, súkromným osobám a populárnym osobnostiam. Dôvod očkovanie sa nachádzal najčastejšie v príspevkoch, v ktorých diskrimináciu spomínal verejný činiteľ alebo činiteľka. Ďalšie súvislosti dôvodov diskriminácie s tým, koho vyjadrenie o diskriminácii bolo v centre pozornosti príspevku, sú zanedbateľné. Zaujímavosťou môže byť, že v pätine príspevkov, v ktorých tému diskriminácie pomenovali odborníci alebo odborníčky, nebol uvedený dôvod diskriminácie.

Koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre pozornosti príspevku?

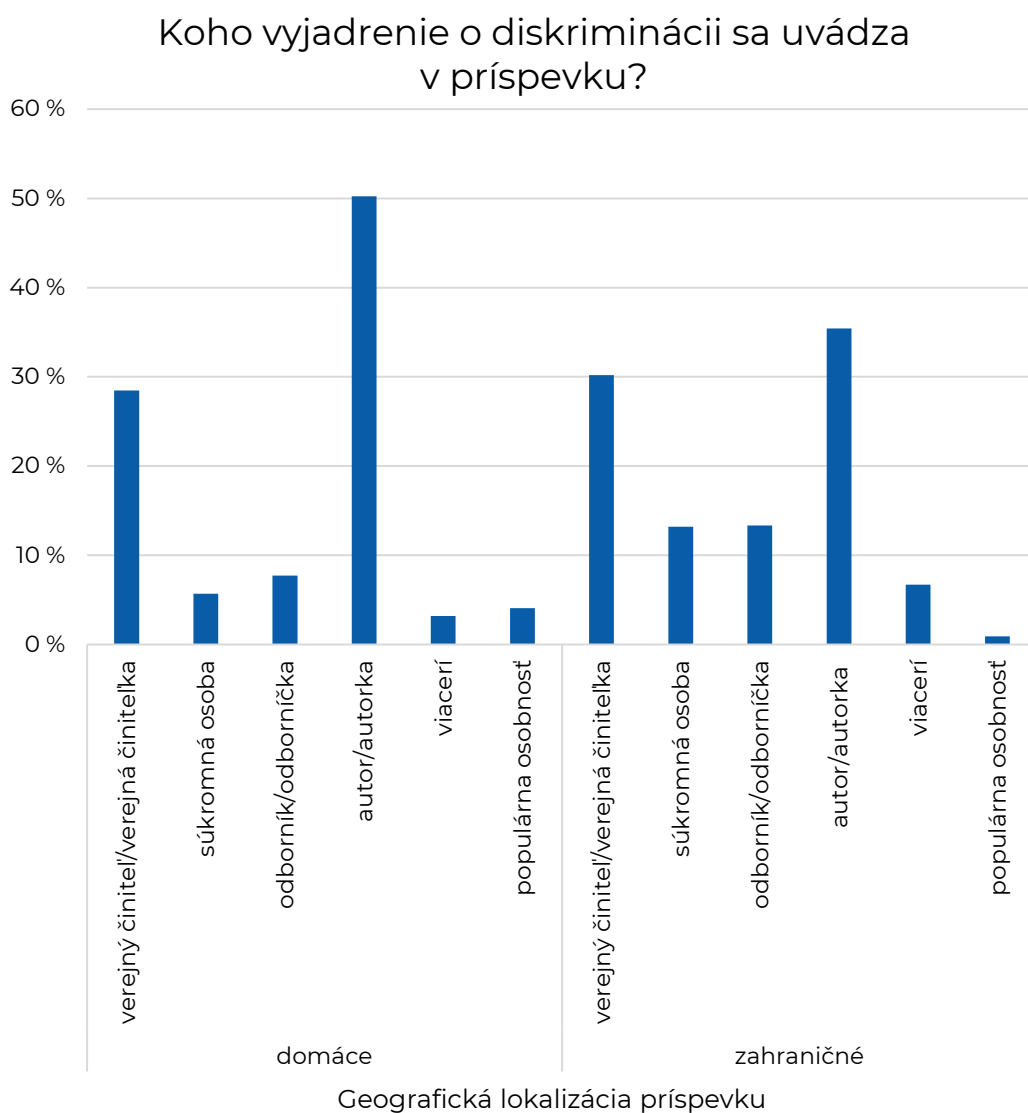

Je v príspevku spomenutý hypotetický prípad diskriminácie?

Graf 17 Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa toho, či sa v príspevku hovorí o hypotetickom prípade
Zdroj: autorky

Pri porovnaní informovania o diskriminačných praktikách na Slovensku a v zahraničí je možné pozorovať, že hoci v oboch kategóriách pomenovali tému diskriminácie častejšie autori a autorky, ich prevaha nad ostatným autorstvom bola v zahraničných lokalizáciách výraznejšia (Graf 18). Naopak,

vyjadrenie odborníka alebo odborníčky a súkromnej osoby sa významnejšie častejšie vyskytovalo v príspevkoch z domáceho než zahraničného prostredia. Rozdiely vo výskyte príspevkov s domácimi a zahraničnými prípadmi diskriminácie vo vyjadreniach verejných činiteľov nie sú štatisticky významné.

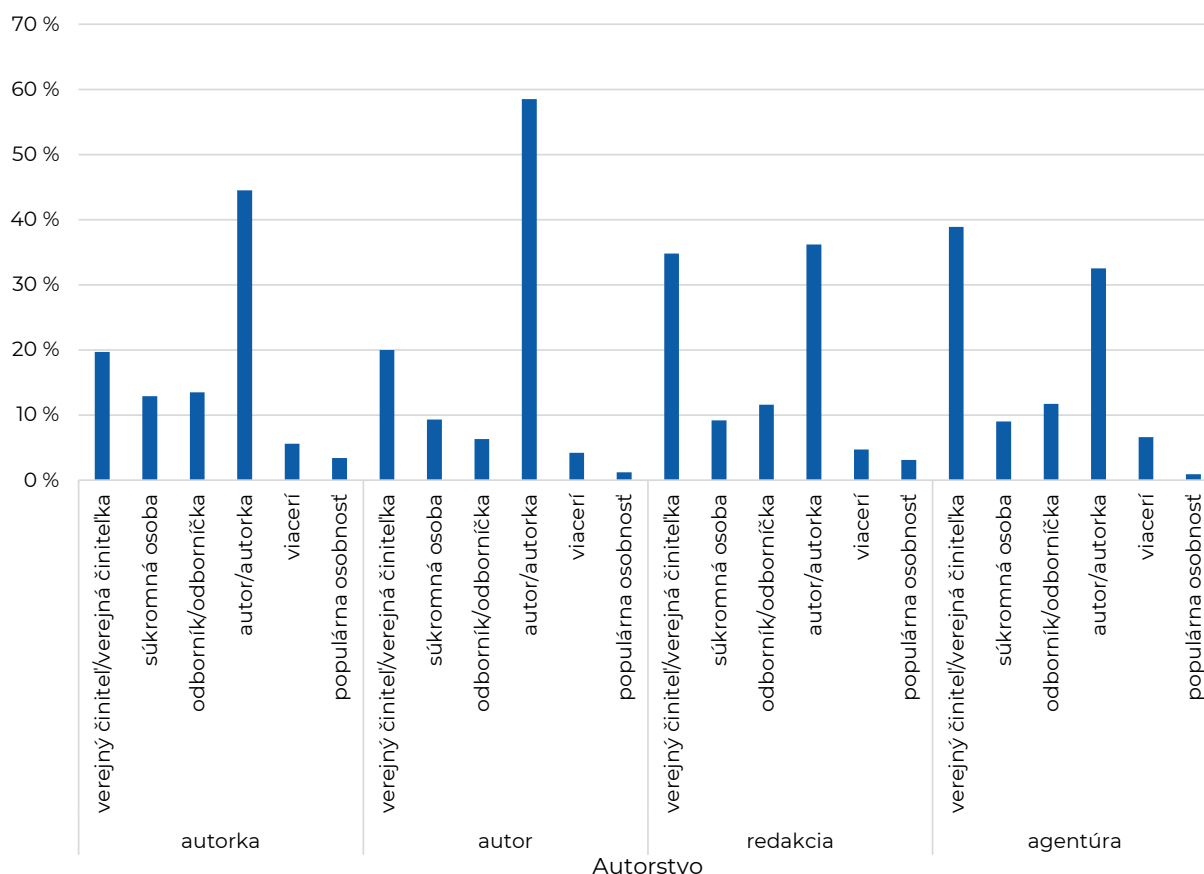

Graf 18 Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa lokalizácie príspevku
Zdroj: autorky

Rozdiely v tom, kto do verejného priestoru prinášal problematiku diskriminácie, pozorujeme z hľadiska autorstva príspevkov, a to najmä medzi ženským a mužským autorstvom na jednej strane a redakciami a agentúrami na strane druhej (Graf 19). Rozdiel je najmä vo výskyte príspevkov, v ktorých sa o diskriminácii vyjadrovali verejní činitelia alebo činitelky. V príspevkoch redakcií a agentúr bol ich výskyt frekventovanejší než v príspev-

koch ženského a mužského autorstva. Vyjadrenia odborníkov a odborníčok a aj súkromných osôb o diskriminácii boli frekventovanejšie v príspevkoch autoriek než autorov. Autori zároveň významne častejšie pomenovávali diskrimináciu; naopak, redakcie alebo agentúry častejšie ako autori pomenovávali diskrimináciu sprostredkovanou, tzn. cez verejných činiteľov a verejné činitelky a odborníkov a odborníčky.

Koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre pozornosti príspevku?

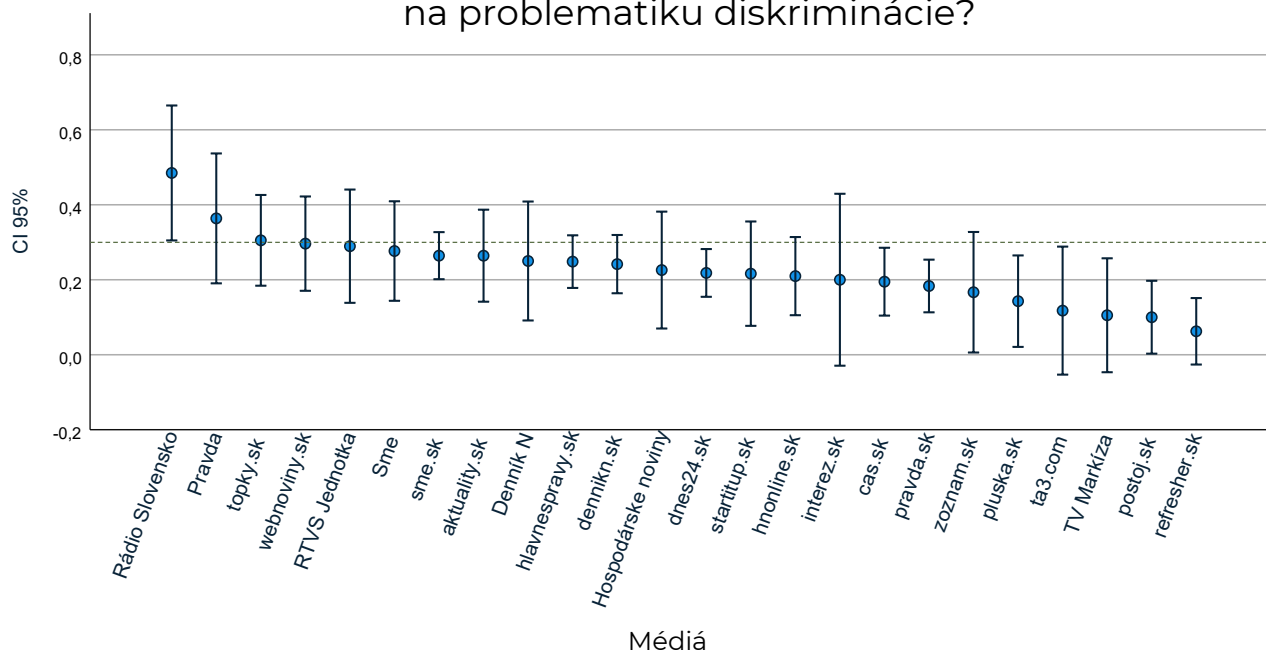
Graf 19 Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa autorstva
Zdroj: autorky

Vyjadrenia odborníkov a odborníčok o diskriminácii sa vyskytli len v 23,7 % príspevkov.

V otázke, ktoré médiá vo svojich príspevkoch citujú odborníkov a odborníčky pri informovaní o problematike diskriminácie, sme sledovali aj to, či sa o ich vyjadrenie médiá opierali aj pri reakcii na vyjadrenie iných aktérov a ak-

térok. Najčastejšie odborníkov a odborníčky pri reportovaní o prípadoch alebo problematike diskriminácie vo svojich príspevkoch citovalo Rádio Slovensko, zatiaľ čo najmenší podiel vyjadrení odborníkov a odborníčok k diskriminácii v danom médiu sme zaznamenali v príspevkoch v dnes24.sk, cas.sk, pravda.sk, pluska.sk, ta3.com, TV Markíza, postoj.sk a refresher.sk (Graf 20).

Cituje sa v príspevku odborník alebo odborníčka na problematiku diskriminácie?

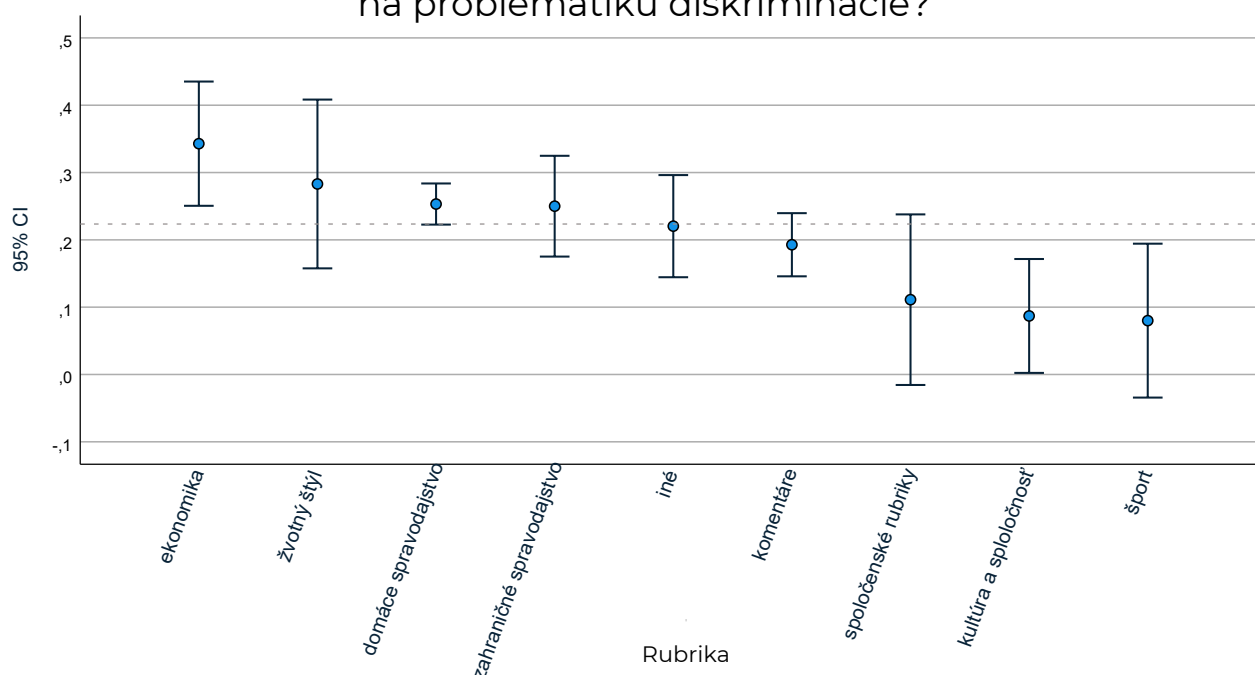
Graf 20 Porovnanie médií podľa výskytu citácií odborníka alebo odborníčky na problematiku diskriminácie
Zdroj: autorky

Na základe triedenia podľa rubriík konštatujeme, že výskyt vyjadrení odborníkov a odborníčok bol vyšší v rubrikách ekonomika a spravodajstvo než v rubrikách kultúra a spoločnosť a šport (Graf 21). V podrobnejšom čle-

není sa ukázalo, že najväčší podiel príspevkov, v ktorých sa vyjadrujú odborníci a odborníčky, má rubrika *krimi* a najnižší rubriky *šport*, *kultúra* a *spoločnosť* a *spoločenské rubriky*.

31

Cituje sa v príspevku odborník alebo odborníčka na problematiku diskriminácie?

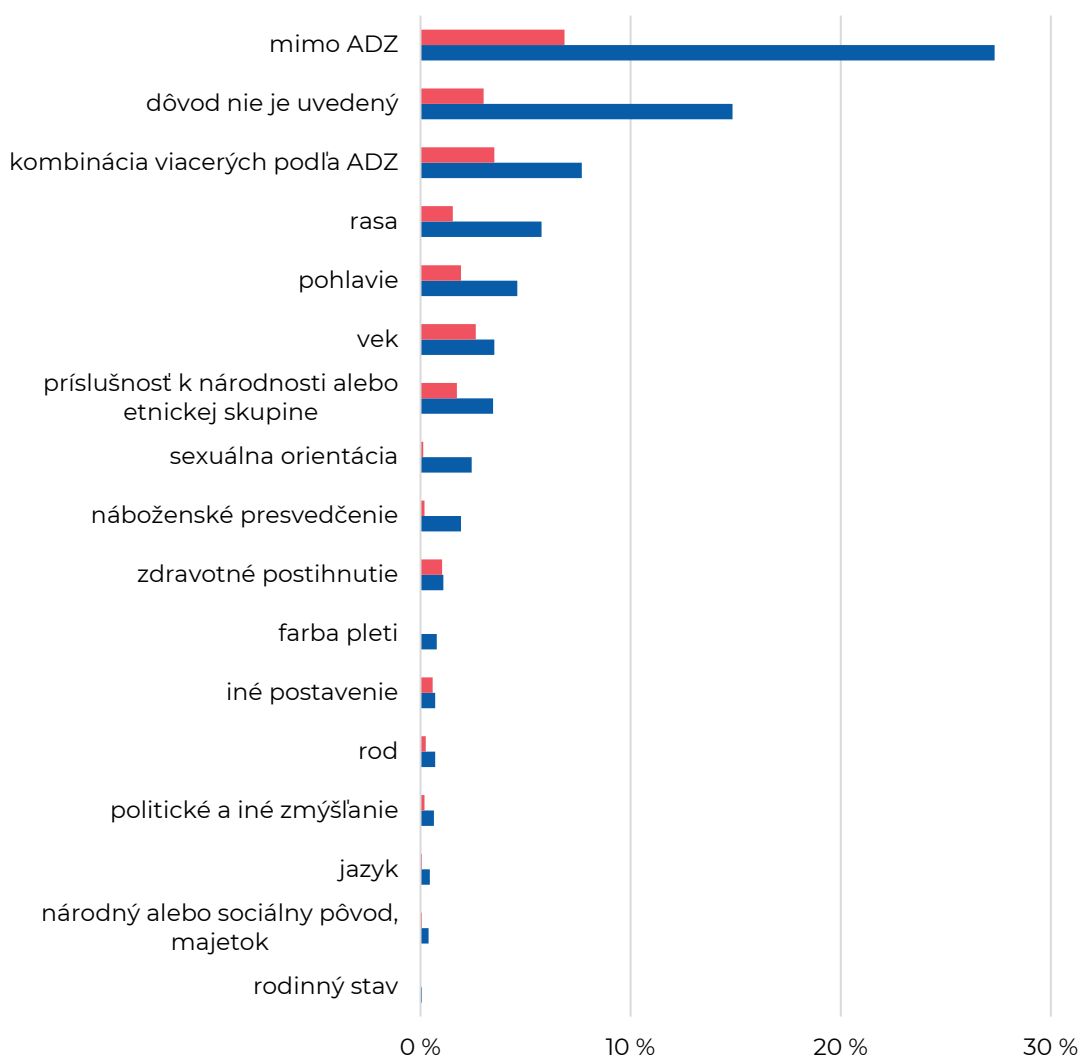

Graf 21 Porovnanie priemerných frekvencií citovania odborníkov a odborníčok k problematike diskriminácie podľa rubriík
Zdroj: autorky

Príspevky bez vyjadrenia odborníkov a odborníčok sa najčastejšie vyskytovali vtedy, ak dôvod diskriminácie nebol uvedený v ADZ alebo nebol uvedený vôbec. Vychádzajúc z úvahy, že vyjadrenie odborníkov a odborníčok posilňuje informačnú a argumentačnú silu príspevku (napríklad uvádzanie dôvodov a oblastí diskriminácie alebo vysvetľovanie širšieho kontextu

reportovaných prípadov diskriminácie), konštatujeme, že najviac boli odborníkmi a odborníčkami posilnené príspevky zamerané na dôvod *zdravotné postihnutie* a najmenej príspevky o diskriminácii z dôvodu *sexuálnej orientácie a náboženského presvedčenia* (Graf 22). Pre nízky výskyt príspevkov ďalšie interpretácie neuvádzame.

Dôvod diskriminácie

Cituje sa v príspevku odborník alebo odborníčka na problematiku diskriminácie?

■ áno ■ nie

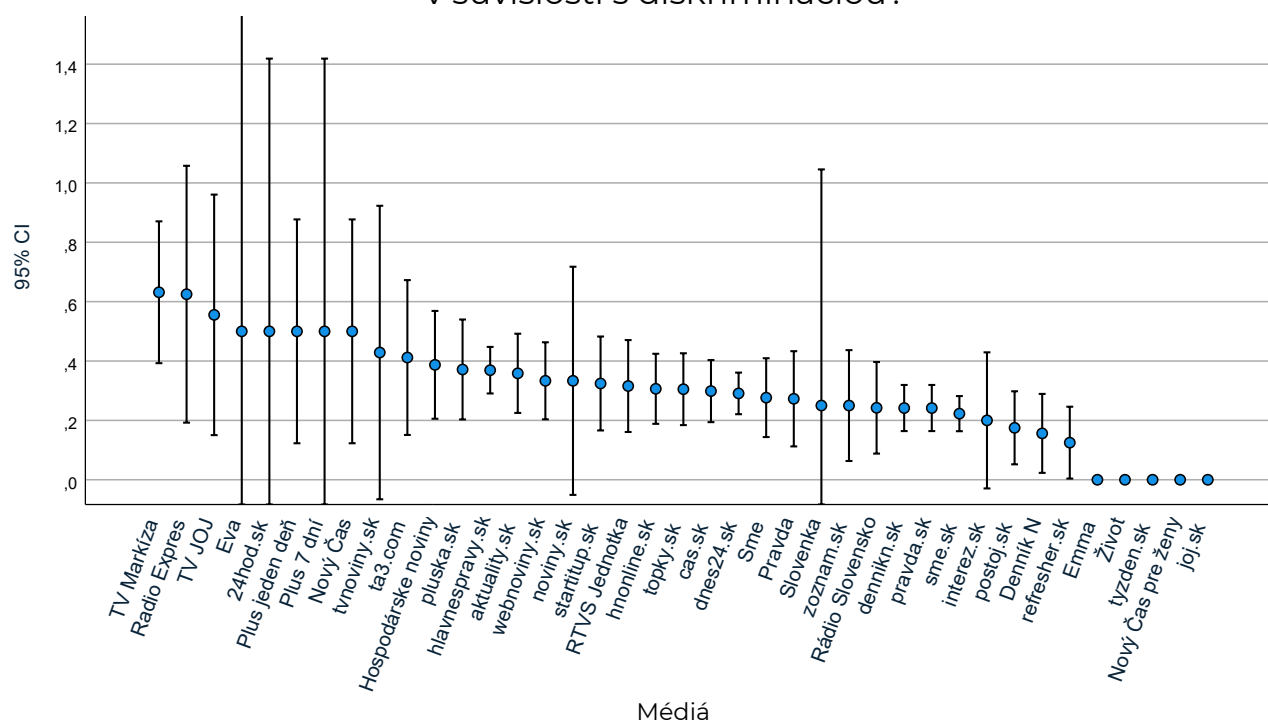
Graf 22 Dôvody diskriminácie v médiách v súvislosti s tým, či sú alebo nie sú citovaní odborníci a odborníčky
Zdroj: autorky

Diskriminácia a pandémia COVID-19

Vzhľadom na časový rámec mediálneho monitoringu sme sledovali, do akej miery a akým spôsobom sa problematika diskriminácie prezentovala v kontexte pandémie COVID-19 a s ňou súvisiacich protipandemických opatrení. Pri porovnaní jednotlivých sledovaných médií (Graf 23) je možné konštatovať,

že relatívne najčastejšie sa problematika diskriminácie prezentovala v súvislosti s pandémiou COVID-19 v TV Markíza a v Rádiu Expres. Naopak, najmenej o diskriminácii v súvislosti s ochorením COVID-19 informovali médiá Emma, Život, tyzden.sk, Nový čas pre ženy a joj.sk.

Sú v príspevku informácie o COVID-19
v súvislosti s diskrimináciou?

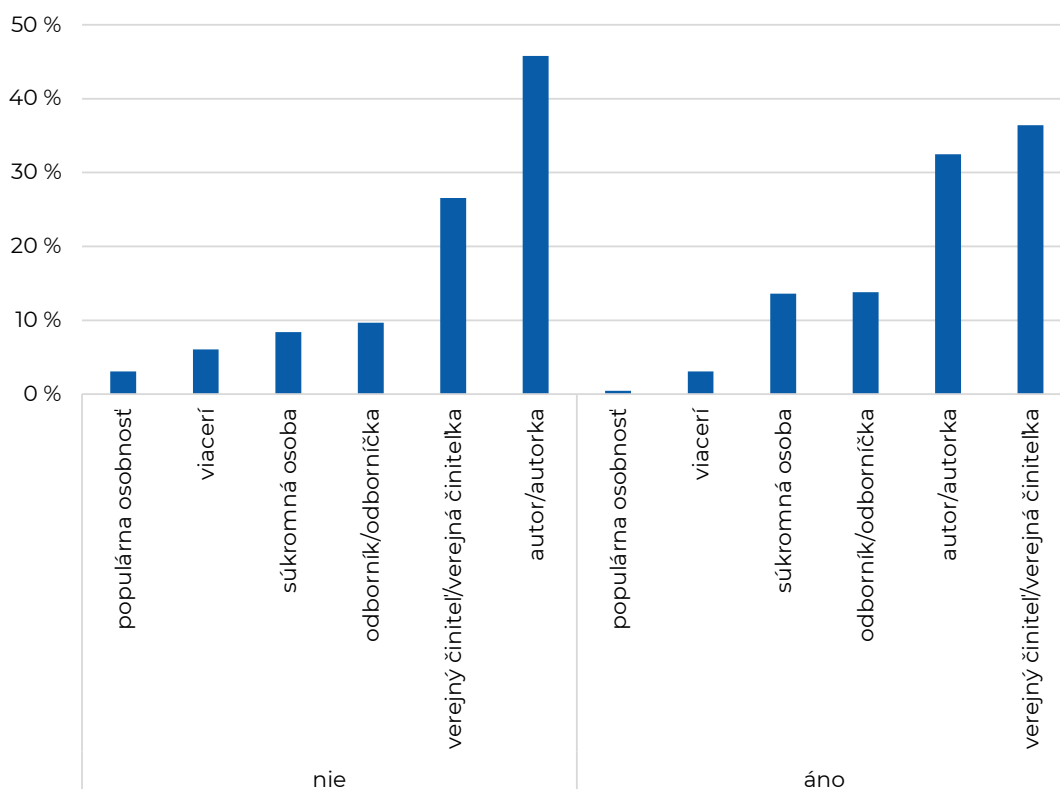
Graf 23 Médiá usporiadané podľa priemerných hodnôt výskytu príspevkov informujúcich o diskriminácii v súvislosti s pandémiou COVID-19

Zdroj: autorky

Ako naznačujú vyššie uvedené výsledky, verejní činitelia a verejné čiteľky a autori a autorky boli v príspevkoch, ktoré sa týkali pandémie COVID-19, častejšie iniciátormi diskusie o diskriminácii (Graf 24), než iní nositelia témy.

V príspevkoch, ktoré sa netýkali pandémie COVID-19, bolo zastúpenie verejných činiteľov a čitateľiek ako nositeľov témy diskriminácie voči autorom a autorkám frekventovanejšie.

Koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre pozornosti príspevku?

Sú v príspevku informácie o COVID-19 v súvislosti s diskrimináciou?

Graf 24 Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa toho, či sa príspevok venuje opatreniam proti COVID-19

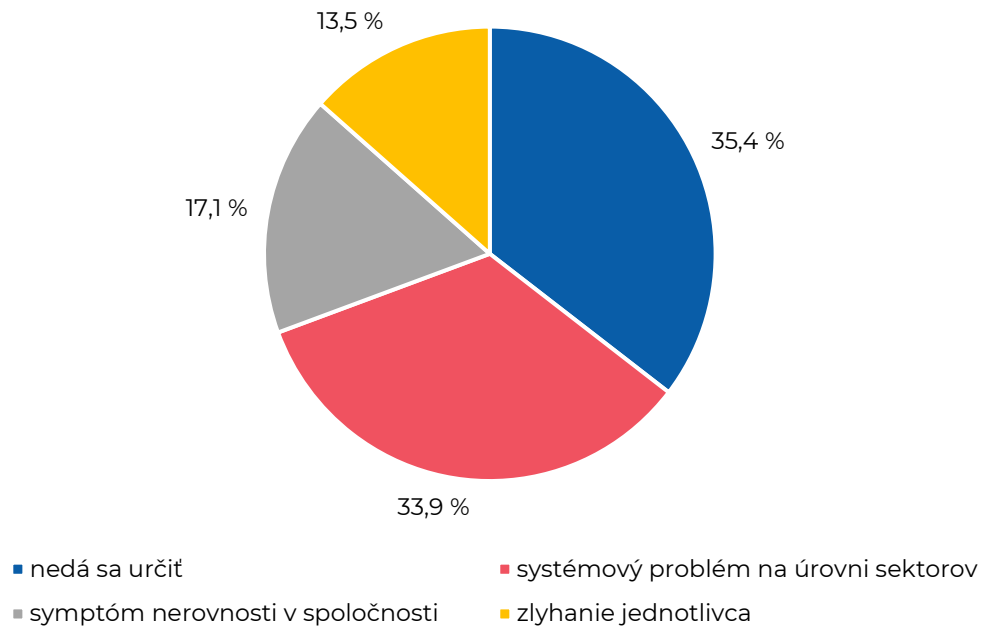
Zdroj: autorky

Kontext diskriminácie v médiách

Diskriminácia sa v médiách v danom časovom období spomínala najčastejšie (35,4 %) bez špecifického určenia kontextu (Graf 25). Porovnateľný podiel príspevkov (33,9 %) informoval o diskriminácii ako o systémovom probléme v konkrétnom odvetví alebo oblasti

spoločenského života. Iba v 17,1 % príspevkov sa o diskriminácii hovorilo ako o symptóme nerovnosti v spoločnosti na celospoločenskej úrovni a 13,5 % príspevkov informovalo o individuálnom prípade alebo zlyhaní jednotlivcov.

Zobrazovanie diskriminácie v médiách

Graf 25 Aké zobrazovanie problematiky diskriminácie je v príspevku prezentované?

Zdroj: autorky

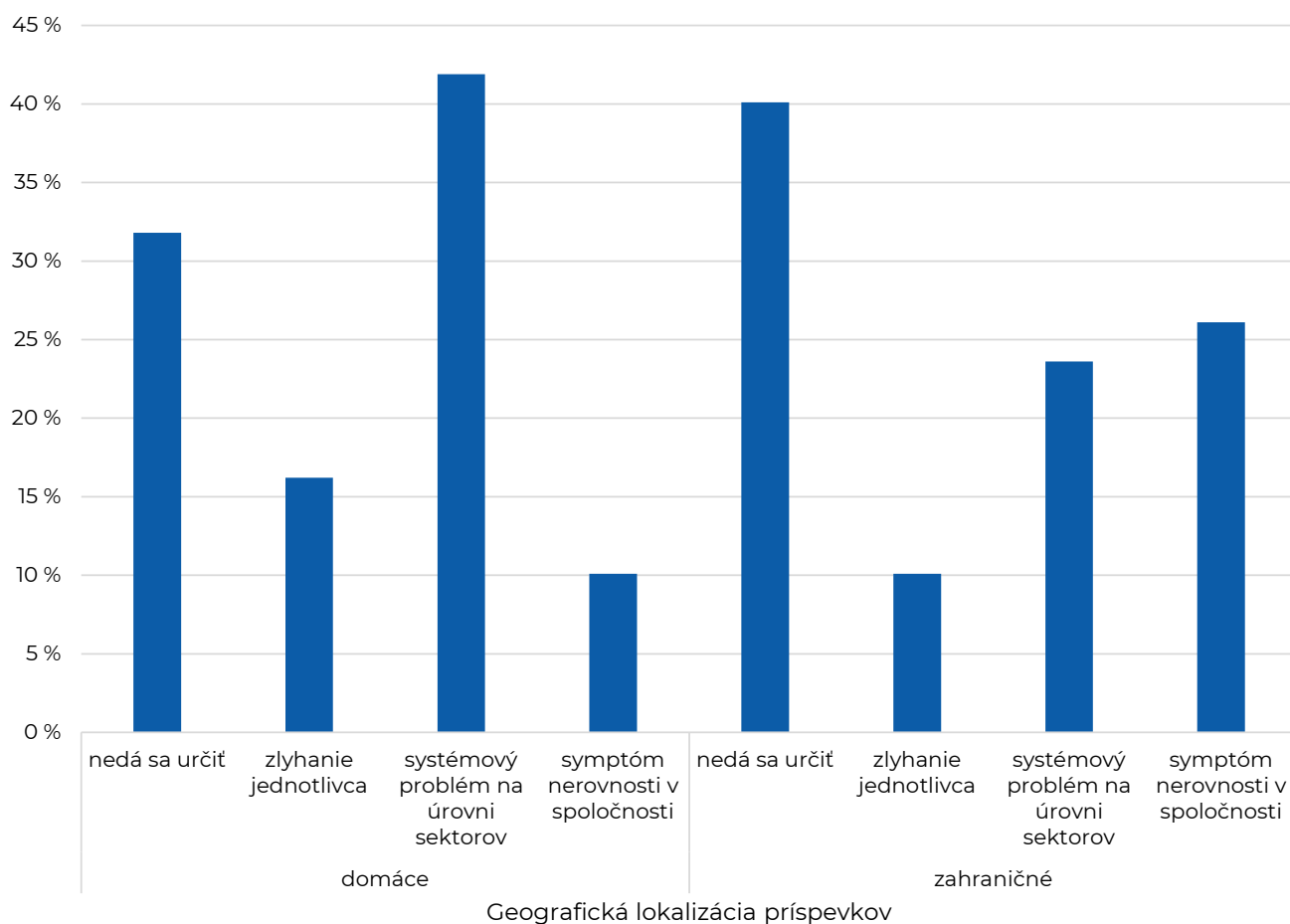
Spomedzi príspevkov, ktoré informovali o problematike diskriminácie bez bližšieho kontextu, 62 % neuvádzalo informáciu o oblasti, v ktorej k diskriminačnému konaniu dochádza, a 38 % z nich neobsahovalo dôvod diskriminácie. Podiely konkrétnych oblastí aj dôvodov v tejto skupine príspevkov boli zásadne nižšie. Aj spomedzi príspevkov, ktoré o diskriminácii hovorili ako o systémovom probléme na úrovni odvetví alebo oblastí spoločenského života, bol najväčší podiel príspevkov bez uvedenia oblasti (17 %), nasledovaný oblasťou *verejný priestor a zdravotná starostlivosť* (obe po 16 %) a oblasťou *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov* (14 %).

Najčastejšie uvádzaný dôvod v skupine príspevkov, ktoré vykresľovali diskrimináciu ako systémový problém na úrovni sektorov v spoločnosti, bolo *očkovanie* (32 %) a *vek* (14 %). V prípade príspevkov, ktoré o diskriminácii hovorili ako o celospoločenskom probléme, bola najvýraznejšie zastúpená oblasť *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov* (15 % týchto príspevkov), nasledovaná príspevkami bez uvede-

nia konkrétnej oblasti (59 %) a z dôvodov diskriminácie v tejto kategórii dominovala *sexuálna orientácia a rod* (19 %), nasledovaná *rasou* (17 %) a *pohlavím* (14 %). Diskriminácia ako zlyhanie jednotlivcov na individuálnej úrovni bola najčastejšie opísaná v kontexte *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov* (21 %) a konkrétny dôvod sa v prípade diskriminácie ako zlyhania jednotlivcov najčastejšie nespomínal (18 %).

Stojí za pozornosť, že ako systémový problém na úrovni oblastí či sektorov v spoločnosti boli častejšie interpretované prípady diskriminácie zo Slovenska než zo zahraničia (Graf 26). Podobný rozdiel pozorujeme aj v prípade individuálnych prípadov, resp. zlyhaní jednotlivcov. Zmienky o diskriminácii spomínanej bez širšieho kontextu sa v príspevkoch zo zahraničného a domáceho prostredia vyskytovali porovnateľne často. Na diskrimináciu ako na symptóm nerovnosti v spoločnosti bolo poukazované častejšie v príspevkoch informujúcich o dianí v zahraničí než v domácom prostredí.

Zobrazovanie problematiky diskriminácie

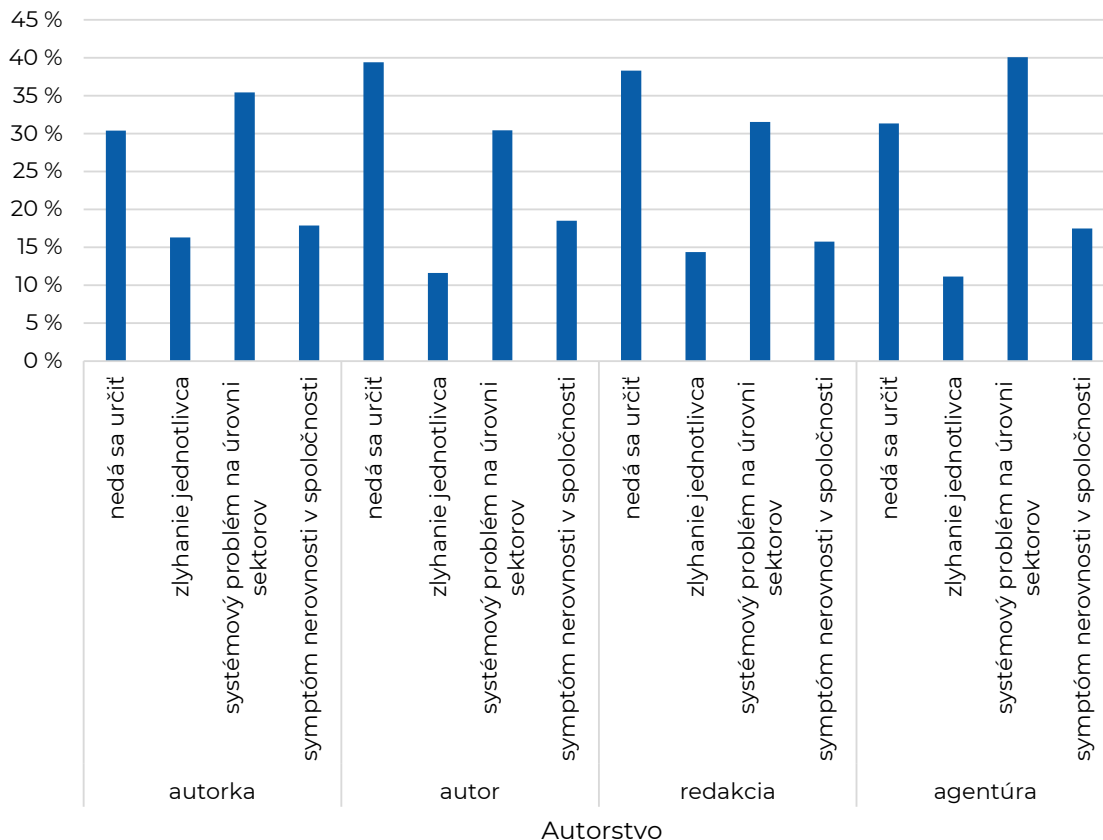
36

Graf 26 Zobrazovanie diskriminácie v médiách podľa toho, či príspevok informuje o dianí v domácom alebo v zahraničnom prostredí
Zdroj: autorky

V spôsobe zobrazovania problematiky diskriminácie vzhľadom na autorstvo sme neidentifikovali štatisticky významné rozdiely, deskripcia však naznačuje, že autori a redakcie vo väčšej miere používali pojem diskriminácia bez bližšie špecifikovaného kontextu v porovnaní s autorkami a agentúrami (Graf 27).

O individuálnych prípadoch diskriminácie ako príkladoch individuálneho zlyhania jednotlivcov vo väčšej miere informovali autorky než autori a agentúry. Diskriminácia ako systémový problém na úrovni odvetví alebo oblastí spoločenského života sa v najväčšej miere spomínala v agentúrnych príspevkoch.

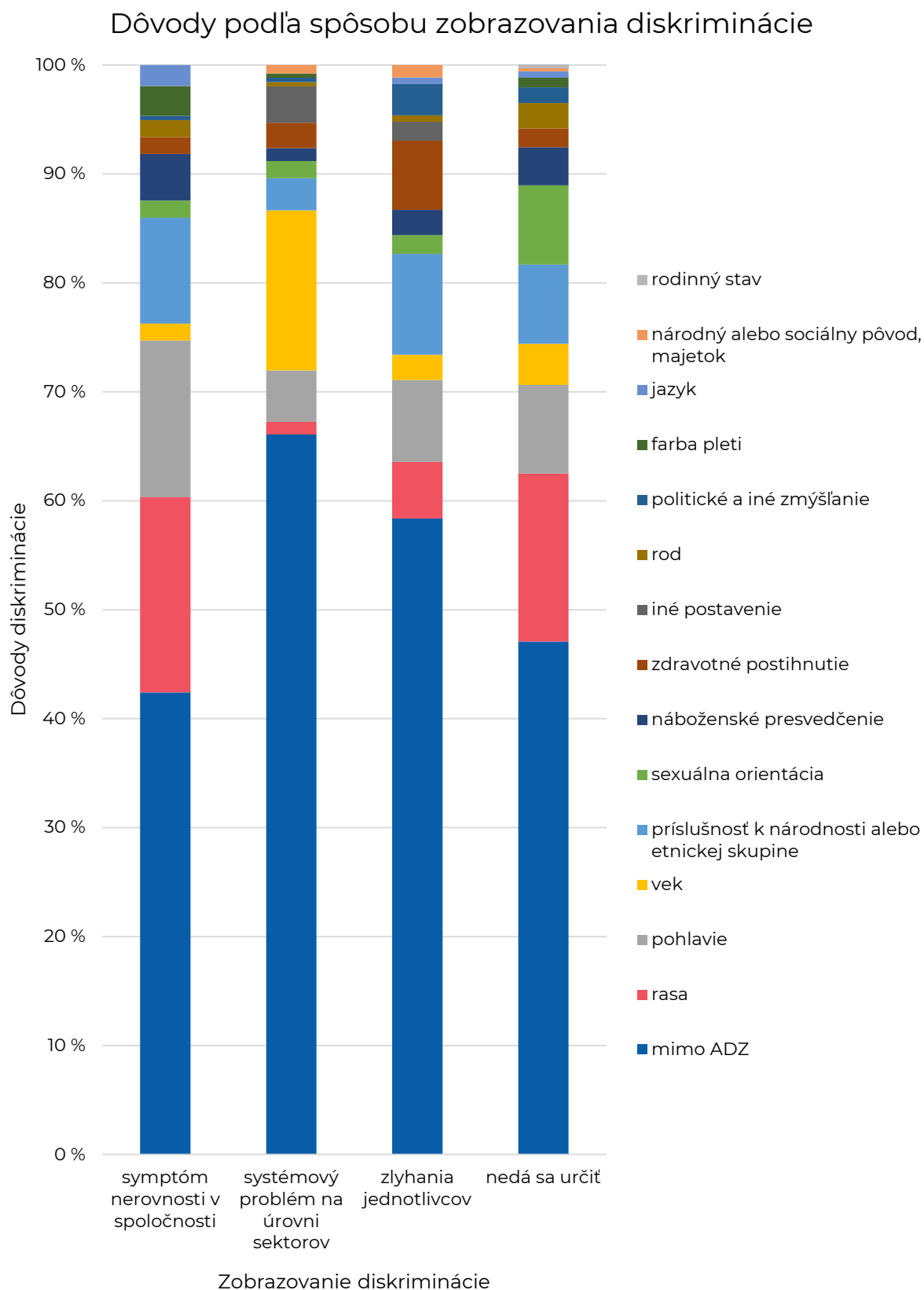
Zobrazovanie diskriminácie podľa autorstva

Graf 27 Zobrazovanie diskriminácie v médiách podľa autorstva
Zdroj: autorky

Po odfiltrovaní príspevkov, v ktorých nie sú uvedené dôvody diskriminácie, sa ukázala štatistická významnosť rozdielov v zobrazovaní dôvodov diskriminácie podľa ADZ (Graf 28) medzi zobrazovaním diskriminácie ako systémového problému na úrovni sektorov a ako symptómu nerovnosti v spoločnosti. Dôvody diskriminácie *rasa a pohlavie* boli prevažne uvádzané v príspevkoch, ktoré zobrazovali diskrimináciu ako symptóm nerovnosti v spoločnosti. V tejto skupine príspevkov úplne chýbali dôvody *rodinný stav a národný alebo sociálny pôvod* a nízke zastúpenie malo *politické a iné zmýšľanie*. V skupine príspevkov, ktoré zobrazujú diskrimináciu ako systémový problém na úrovni sektorov, bol vek najčastejším dôvodom diskriminácie. V tejto skupine príspevkov bol zároveň pozorovateľný najvyšší podiel dôvodov explicitne nevymedzených v ADZ, medzi ktorými bolo najmä *očkovanie* ako dôvod údaj-

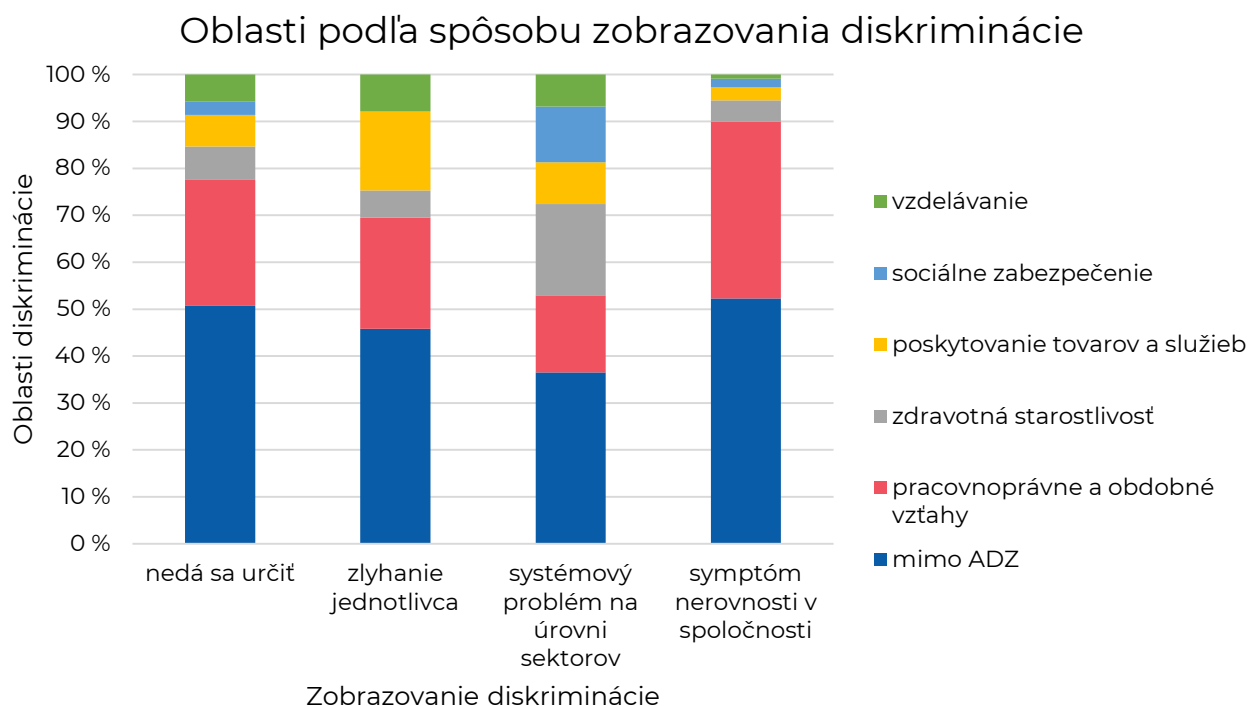
nej diskriminácie vo vybraných oblastiach verejného života, napr. pri cestovaní. Zároveň sa tu vôbec nevyskytli príspevky, ktoré by reportovali o diskriminácii na základe *rodinného stavu* alebo *jazyka* a nízky výskyt mali príspevky s uvedením dôvodov *farba pleti, politické a iné zmýšľanie* alebo *rod*. Príspevky zobrazujúce diskrimináciu ako zlyhanie jednotlivcov reportovali prevažne o diskriminácii na základe *pohlavia, národnosti alebo etnickej skupiny, zdravotného postihnutia* alebo *rasy*. Zriedkavo sa v tejto skupine príspevkov objavovali dôvody ako *rod, jazyk, národný alebo sociálny pôvod a majetok* a vôbec sa nevyskytli *farba pleti a rodinný stav*. V príspevkoch, v ktorých sa spôsob zobrazovania problematiky diskriminácie nedá určiť, sa najčastejšie hovorilo o rase, ale v porovnaní s ostatnými kategóriami bola často spomínaná aj *sexuálna orientácia*.

Graf 28 Dôvody podľa spôsobu zobrazovania diskriminácie
 Zdroj: autorky

Z hľadiska zobrazovania diskriminácie podľa oblastí (Graf 29) boli najvýraznejšie rozdiely pozorovateľné medzi skupinami príspevkov, ktoré zobrazujú diskrimináciu ako zlyhania jednotlivcov a ako systémový problém na úrovni sektorov. V prvej skupine síce dominuje oblasť *pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov*, ale zo všetkých

skupín táto najčastejšie uvádza oblasť *poskytovania tovarov a služieb*. Naopak, najmenej uvádzaná je oblasť *zdravotnej starostlivosti* a oblasť *sociálneho zabezpečenia* sa nevyskytuje vôbec. Druhá spomínaná skupina najčastejšie obsahuje príspevky z oblasti *zdravotnej starostlivosti*.

Graf 29 Oblasti podľa spôsobu zobrazovania diskriminácie
Zdroj: autorky

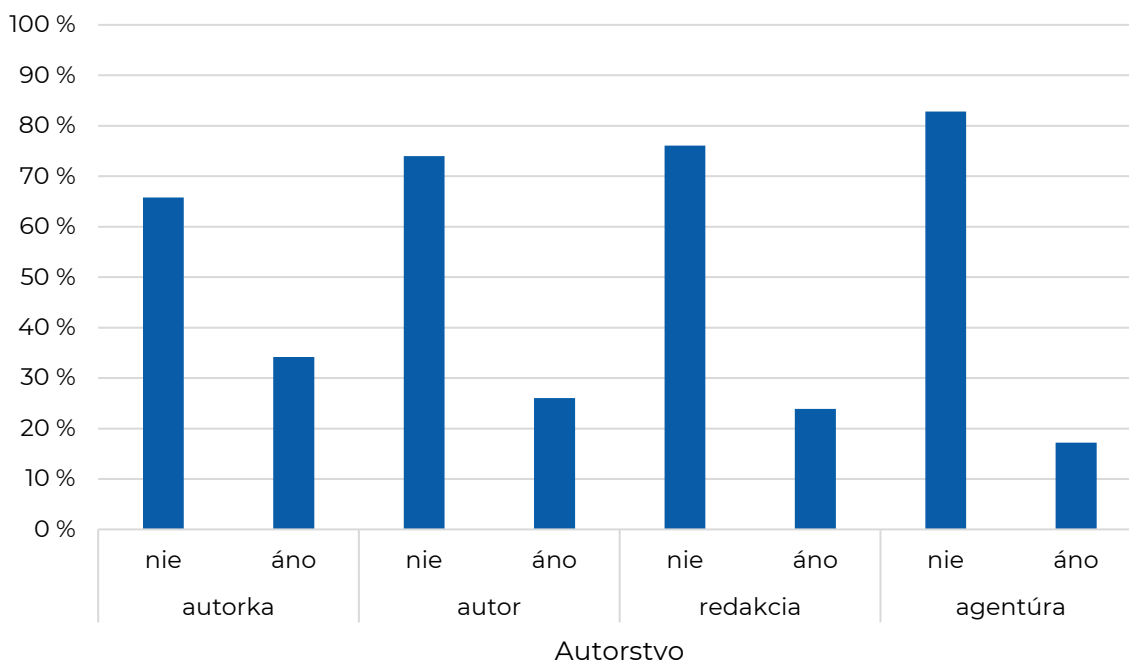
Ludskoprávny aspekt a diskusia o negatívnych dôsledkoch diskriminačného konania v médiách

Za dôležité pri analýze spôsobu informovania o problematike diskriminácie v médiách považujeme aj zmienky o (potenciálnych) negatívnych dôsledkoch diskriminačného správania. Považujeme to za dôležitý aspekt porozumenia problematike širšou verejnosťou. Zo všetkých analyzovaných príspevkov len 25 % obsahovalo informáciu o negatívnych dopadoch diskriminácie na diskriminované osoby, zvyšných 75 % sa tomuto aspektu vôbec nevenovalo. S tým súvisí aj uvádzanie informácie o možnostiach pomoci pre diskriminované osoby, pričom až v 98,5 % príspevkov takáto informácia zahrnutá nebola.

Z hľadiska autorstva sme pri informovaní o negatívnych dôsledkoch diskriminácie nezaznamenali štatisticky významné rozdiely. Autorky síce častejšie než redakcie a agentúry zmieňovali vo svojich príspevkoch dôsledky diskriminácie pre jednotlivca a spoločnosť, ale rozdiely medzi autormi, redakciami a agentúrami boli z tohto pohľadu zanedbateľné (Graf 30). Autorky však signifikantne, ale len o málo častejšie uvádzali v príspevkoch s problematikou diskriminácie informácie o možnostiach pomoci pre diskriminovanú stranu ako autori, redakcie a agentúry.

Sú v príspevku pomenované negatívne dôsledky diskriminačného konania pre jednotlivca alebo spoločnosť?

40

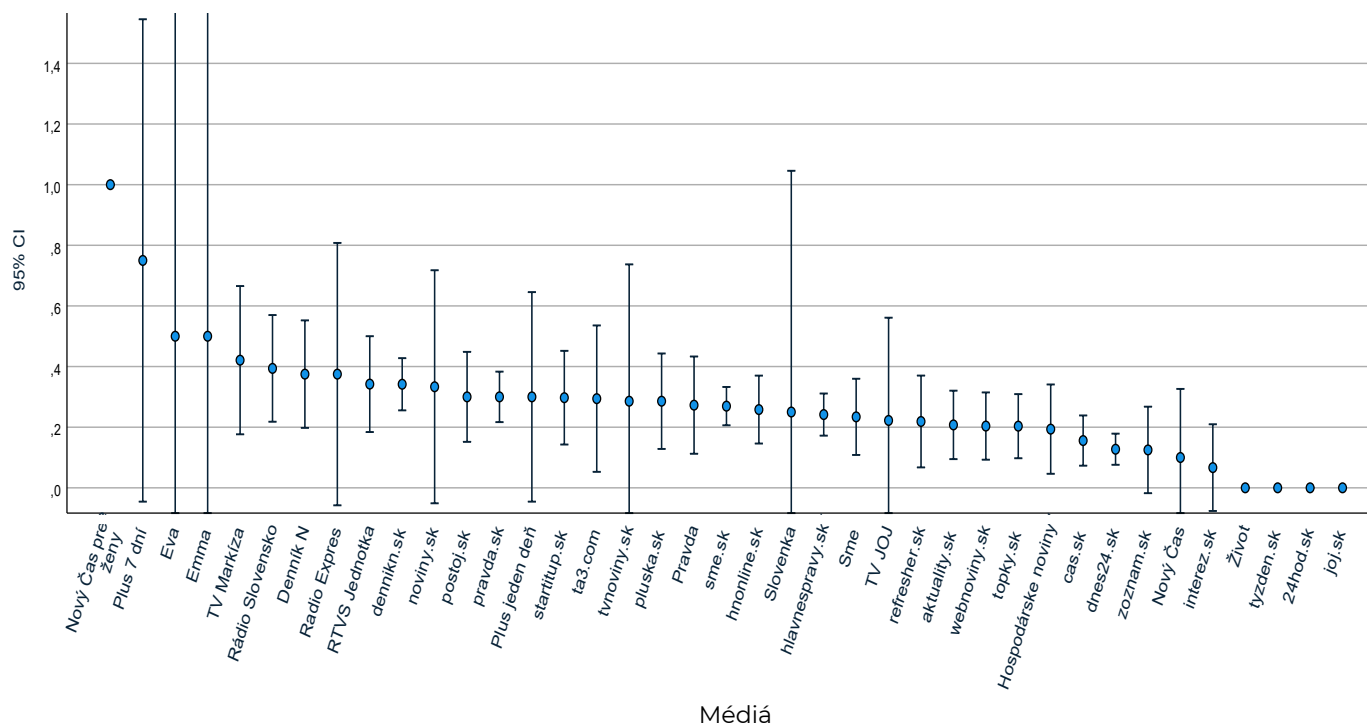

Graf 30 Zmienka o negatívnych dôsledkoch diskriminačného správania podľa autorstva
Zdroj: autorky

Za sledované obdobie sa o negatívnych dôsledkoch relatívne najčastejšie vyjadrovala TV Markíza, nasledovaná Rádiom Slovensko a Denníkom N

(Graf 31). Naopak, najmenej často sa o negatívnych dôsledkoch diskriminácie hovorilo na portáloch interez.sk, zoznam.sk a dnes24.sk.

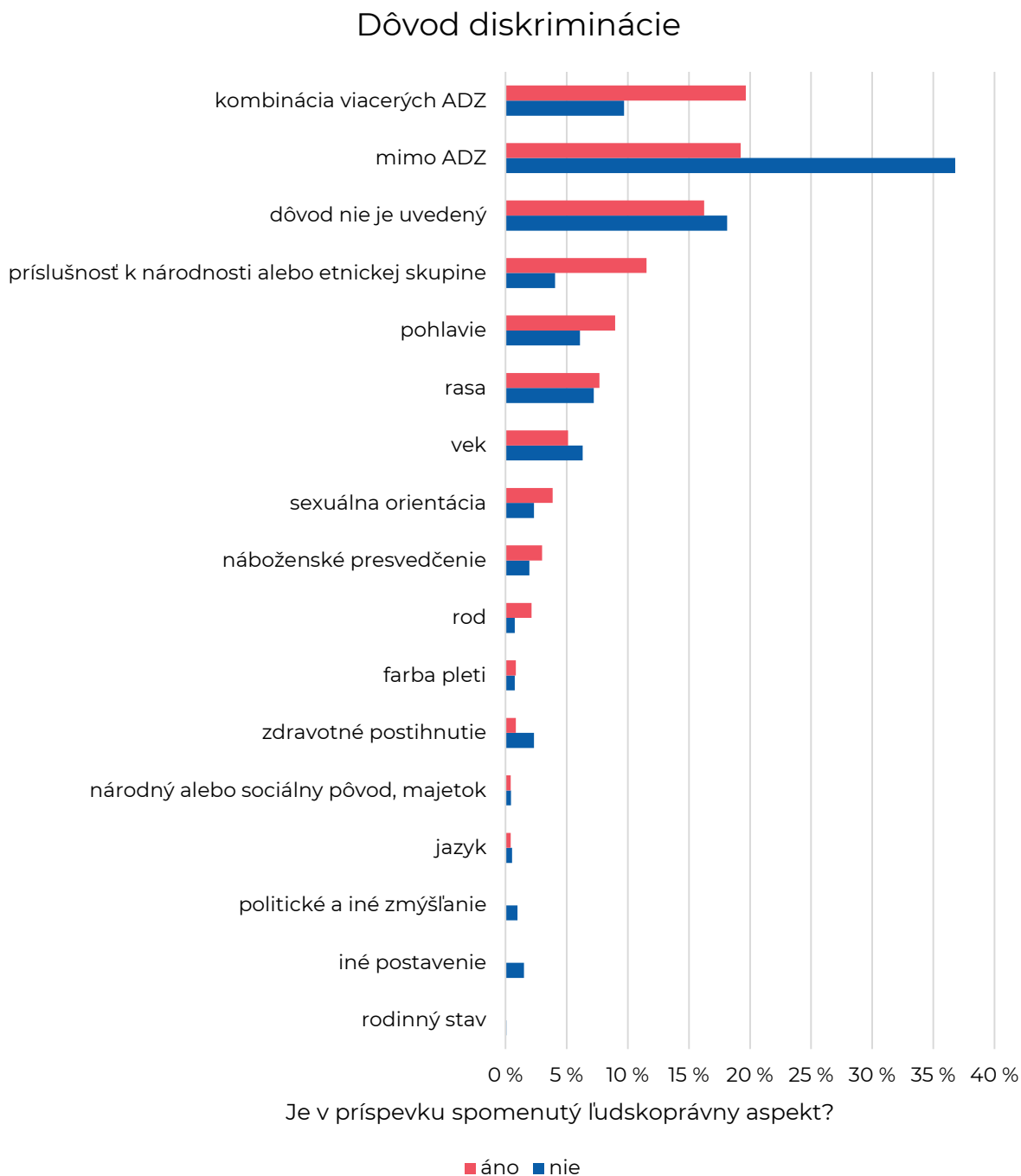
Sú v príspevku pomenované negatívne dôsledky diskriminačného konania pre jednotlivca alebo spoločnosť?

Graf 31 Médiá usporiadané podľa priemerných hodnôt výskytu príspevkov informujúcich o negatívnych dôsledkoch diskriminácie
Zdroj: autorky

Ľudskoprávny aspekt bol spomenutý len v 15 % príspevkov. Mierne častejšie sa spomínal v príspevkoch, ktoré hovorili o diskriminácii na základe *príslušnosti k národnostnej a etnickej skupine* a v príspevkoch o diskriminácii LGBT komunity (ktoré boli obsiahnuté

v položke kombinácia viacerých dôvodov podľa ADZ, keďže súbežne spomínali diskriminácie na základe *sexuálnej orientácie* aj *rodu*), než v príspevkoch, ktoré uvádzali ďalšie iné dôvody diskriminácie (Graf 32).

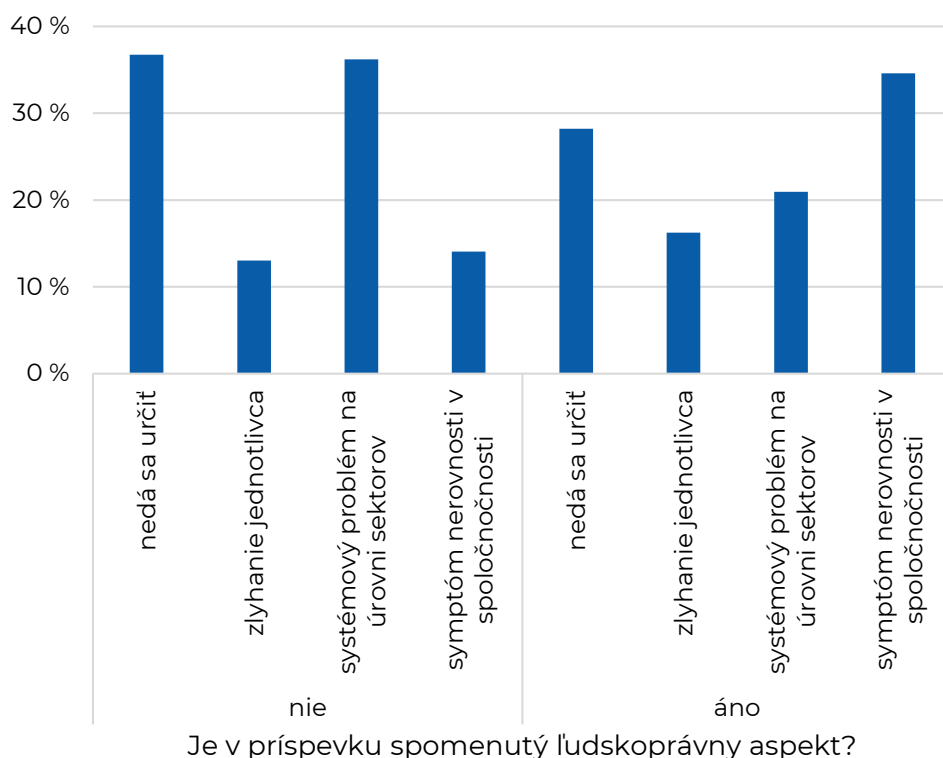

Graf 32 Akcentovanie ľudskoprávneho aspektu problematiky diskriminácie podľa dôvodov diskriminácie, ktoré sú v príspevku pomenované
Zdroj: autorky

Príspevky akcentujúce ľudskoprávny aspekt problematiky diskriminácie častejšie poukazovali na diskrimináciu ako symptóm nerovnosti spoločnosti v celospoločenskom kontexte než príspevky, ktoré ľudskoprávny aspekt proble-

matiky nespomínali. Naopak, príspevky bez zmienky o ľudskoprávnom aspekte častejšie poukazovali na diskrimináciu ako na systémový problém na úrovni sektorov a oblastí (Graf 33).

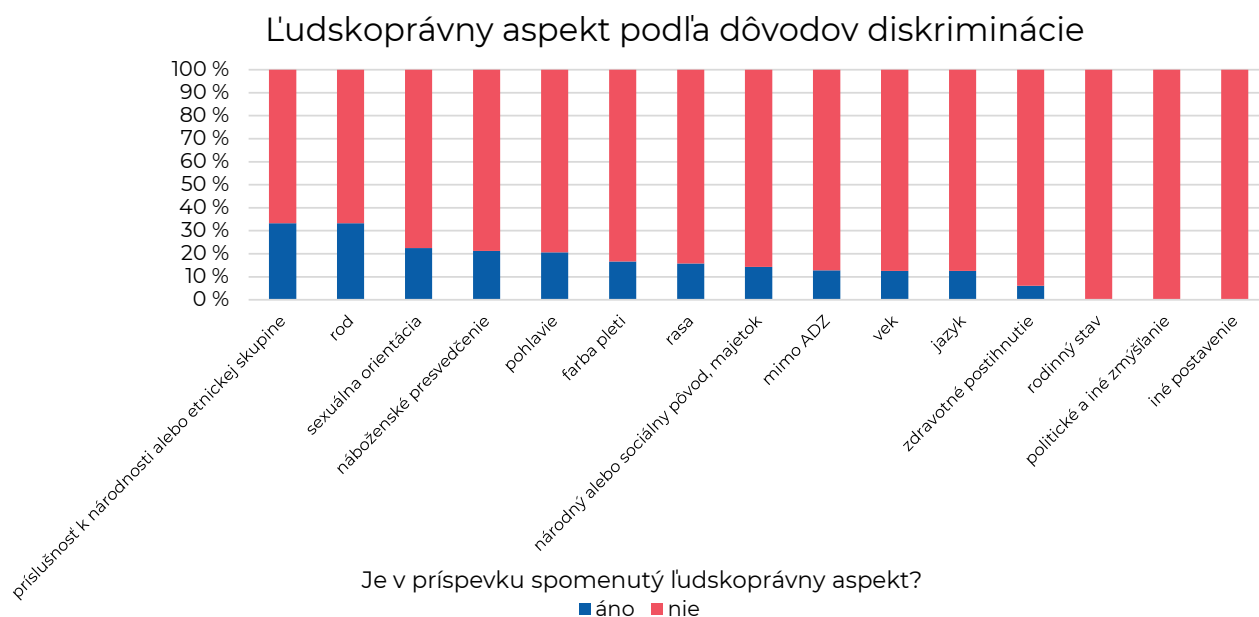
Aké zobrazovanie problematiky diskriminácie je v príspevku prezentované?

Graf 33 Akcentovanie ľudskoprávneho aspektu problematiky diskriminácie podľa spôsobu zobrazovania problematiky
Zdroj: autorky

Po odfiltrovaní možností „dôvod nie je uvedený“ príspevky, ktoré spomenuli ľudskoprávny aspekt (Graf 34), častejšie

uvádzali dôvod príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, ale aj pohlavie (9 %) a sexuálna orientácia (3,8 %).

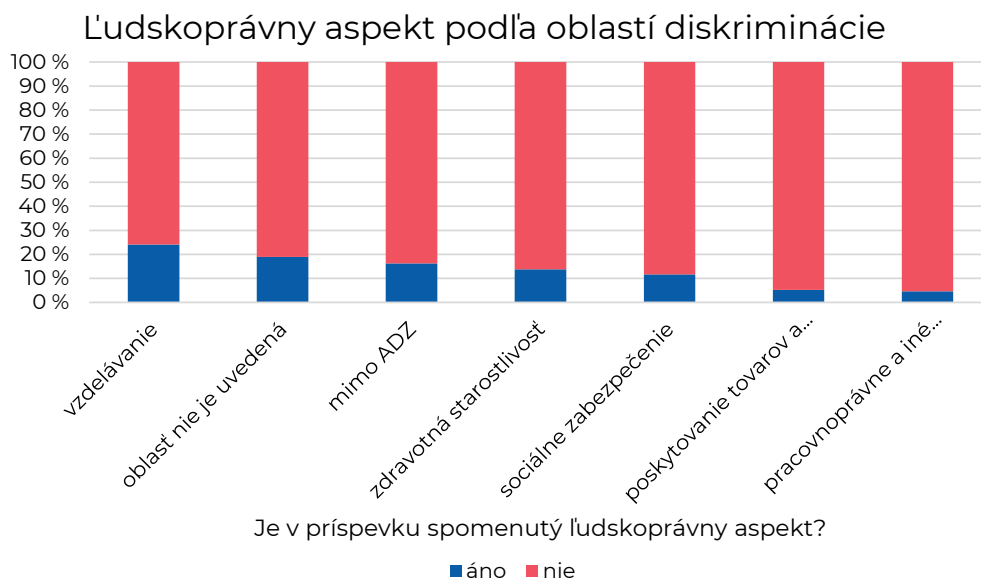

Graf 34 Zobrazovanie ľudskoprávneho aspektu podľa dôvodov diskriminácie
Zdroj: autorky

44

Príspevky, ktoré nespomenuli ľudskoprávny aspekt, zároveň významne častejšie uvádzali oblasť diskriminácie *pracovnoprávne a obdobné právne vzťahy*, ale aj *poskytovanie tovarov a služieb*, než príspevky, ktoré ľudskoprávny aspekt spomenuli. Oblasť *vzdelávania* sa vo všeobecnosti v súkromných príspevkoch nevyskytovala často (3,7 %), medzi príspevkami, ktoré spomínali ľudskoprávny aspekt, však mala

jedno z najväčších zastúpení (Graf 35). Zásadnú časť príspevkov v tejto kategórii tvorili príspevky o porušení prístupu k právu na vzdelanie počas pandémie, čo možno označiť za pozitívne z hľadiska zvyšovania povedomia verejnosti o problematike a tiež upozorňovania na závažnosť dopadov protipandemických opatrení na vzdelávací proces a ich zasadenie do ľudskoprávneho kontextu.

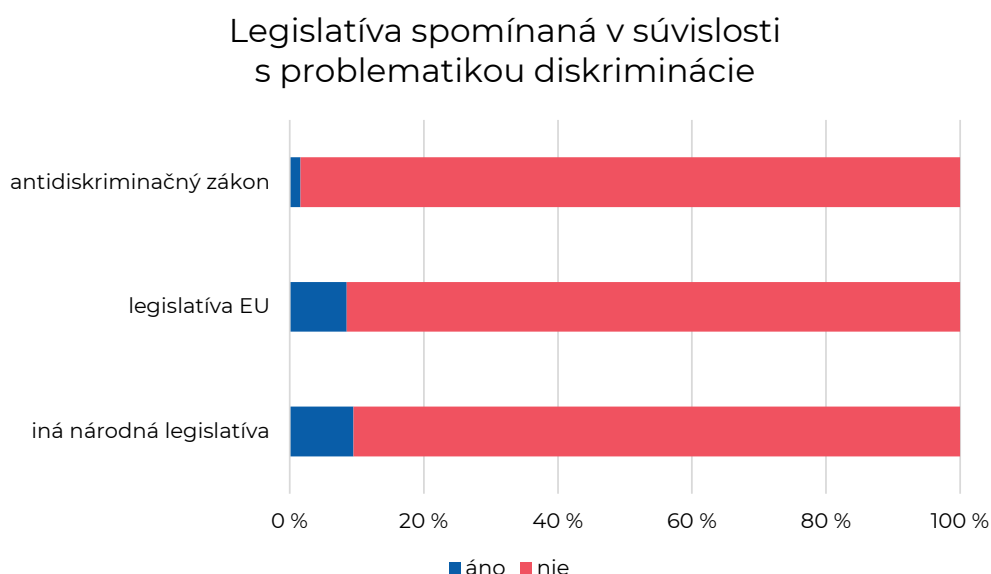

Graf 35 Zobrazovanie ľudskoprávneho aspektu podľa oblastí diskriminácie
Zdroj: autorky

Informovanie o legislatíve a relevantných inštitúciách

O ADZ, ktorý predstavuje kľúčový právny rámec problematiky diskriminácie v Slovenskej republike, sa v súvislosti s diskrimináciou zmienilo iba 1,6 % analyzovaných príspevkov (Graf 36). Mierne častejšie sa príspevky odvolávali na legislatívu na úrovni EÚ (8,5 %), a to najmä v súvislosti s očkováním ako dôvodom

diskriminácie. V súvislosti s diskrimináciou sa 9,5 % analyzovaných príspevkov odvolávalo na inú národnú legislatívu ako ADZ. Najčastejšie sa v tejto skupine vyskytovali dôvody mimo úpravy ADZ, v tomto monitoringu označené ako *iné – charakteristiky pracovného a osobného života*.

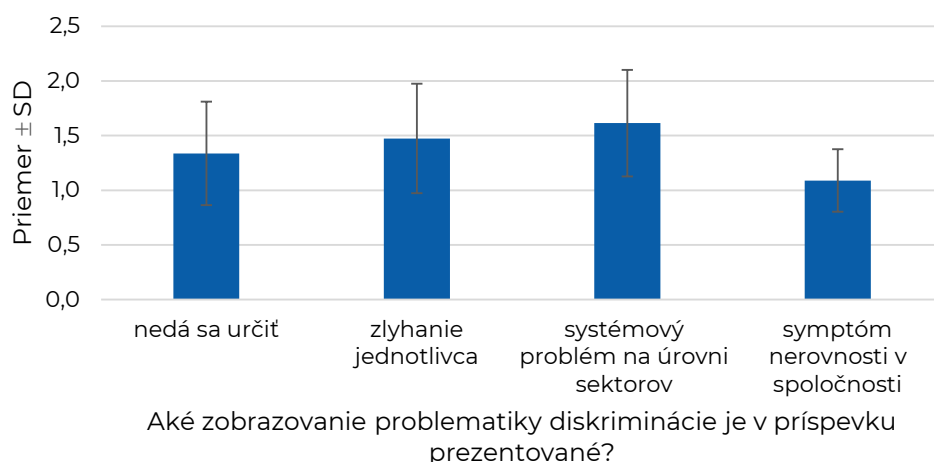
Graf 36 Zmienka o legislatíve v súvislosti s problematikou diskriminácie

Zdroj: autorky

Za dôležité z hľadiska používania pojmu diskriminácia v mediálnom diskurze tiež považujeme to, do akej miery sa pri označovaní diskriminačného konania médiá odvolávajú na inštitúcie, ktoré sú relevantné a povolané rozhodnúť o tom, čo spĺňa znaky diskriminácie podľa platných právnych predpisov. Na stanovisko relevantnej inštitúcie (napr. Strediska alebo príslušných súdov) sa pri označovaní diskriminácie odvolalo len 16,8 % príspevkov. Aj keď nie je možné očakávať, aby tento percentuálny podiel bol zásadne vyšší, keďže nie vo všetkých reportovaných prípadoch

je možné sa na danú inštitúciu odvolávať (napr. v prípade reportovania o podozrení na diskriminačné konanie), ide o pomerne nízku hodnotu. V prípade, že tieto príspevky uvádzali konkrétny dôvod diskriminácie, išlo najčastejšie o príslušnosť k *národnosti alebo etnickej skupine*. Pomenovanými oblasťami diskriminácie boli oblasť *pracovno-právnych a obdobných právnych vzťahov* a oblasť sociálneho zabezpečenia. Zmienka o Stredisku ako o národnom antidiskriminačnom orgáne bola raritná, obsahovalo ju iba 1,3 % analyzovaných príspevkov.

Je dôvod diskriminácie pomenovaný v zmysle ADZ?

Graf 37 Zobrazovanie problematiky diskriminácie v rozsahu danom ADZ
Zdroj: autorky

Až 35,4 % príspevkov prinieslo tému diskriminácie bez bližšieho určenia kontextu. Diskriminácia ako systémový problém na úrovni sektorov bola pomenovaná v 33,9 % príspevkov. Len 17,1 % príspevkov sa venovalo diskriminácii ako symptómu nerovnosti v spo-

ločnosti, ako individuálne zlyhania ju zobrazovalo 13,5 % príspevkov. Vo všetkých uvedených zobrazeniach boli dôvody diskriminácie uvádzané prevažne v rozsahu ADZ, avšak v tomto ohľade sa frekvencie zobrazenia navzájom líšia len veľmi mierne (Graf 37).

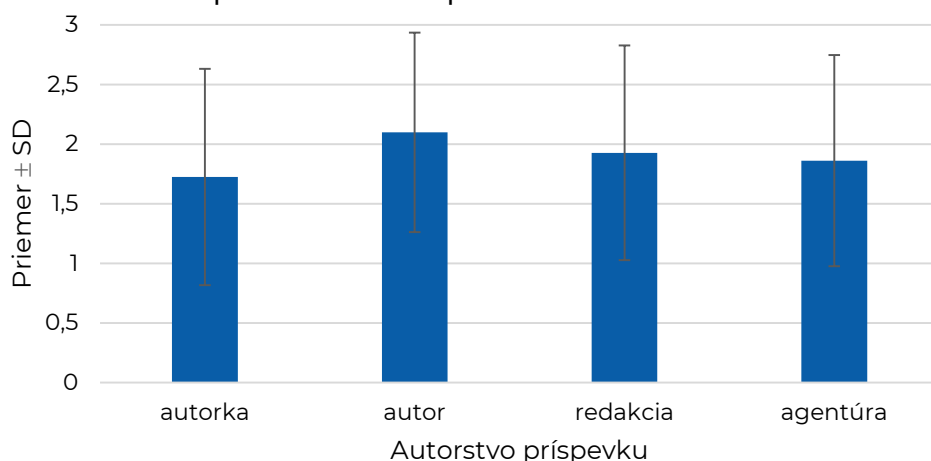
46

Vágne používanie pojmu diskriminácia a vytváranie priestoru pre jeho dezinterpretáciu

Jednoznačnú tendenciu zjednodušovať, zľahčovať, generalizovať, relativizovať či paušalizovať problematiku diskriminácie vykazovali 3 % príspevkov.

Najčastejšie problematiku diskriminácie zľahčovali autori, najmenej autorky (Graf 38). Agentúry a redakcie boli v tomto porovnateľné.

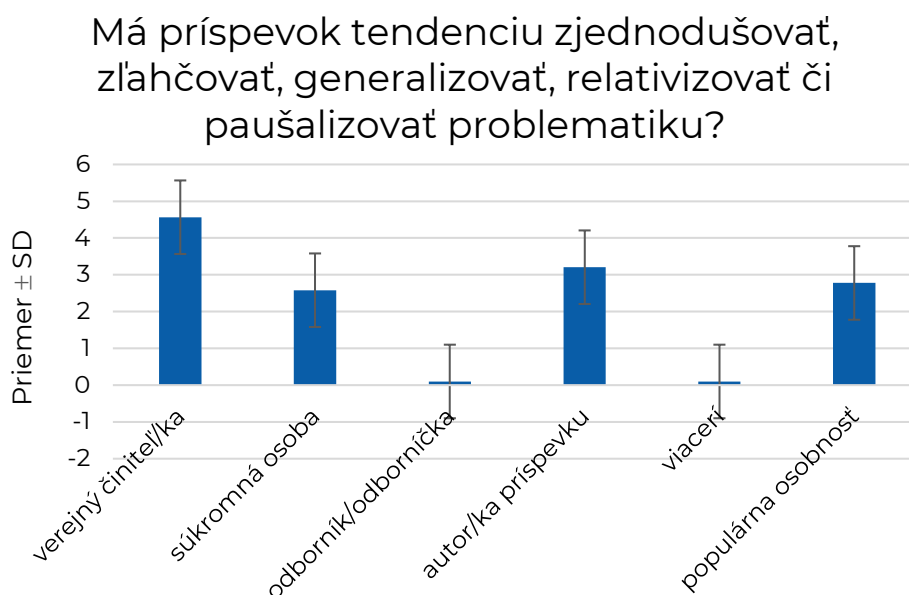
Má príspevok tendenciu zjednodušovať, zľahčovať, generalizovať, relativizovať či paušalizovať problematiku?

Graf 38 Sklony k vágnemu používaniu pojmu diskriminácia podľa autorstva
Zdroj: autorky

Tendencia zľahčovať sa najčastejšie objavovala v príspevkoch, v ktorých o diskriminácii hovorili verejní činitelia alebo činiteľky (Graf 39). Naopak, veľmi

zriedkavo boli tieto sklony pozorovateľné v príspevkoch, v ktorých sa o diskriminácii vyjadrovali odborníci alebo odborníčky, prípadne viacerí.

Graf 39 Tendencia k zľahčovaniu pojmu diskriminácia podľa toho, kto tému diskriminácie prináša
Zdroj: autorky

Pri analýze sme sa však zamerali aj na širšie identifikovanie znakov vágneho používania pojmu diskriminácia, ktoré majú potenciál deformovať verejné

povedomie o problematike. Tie sme v tomto monitoringu definovali na základe nasledujúcich položiek:

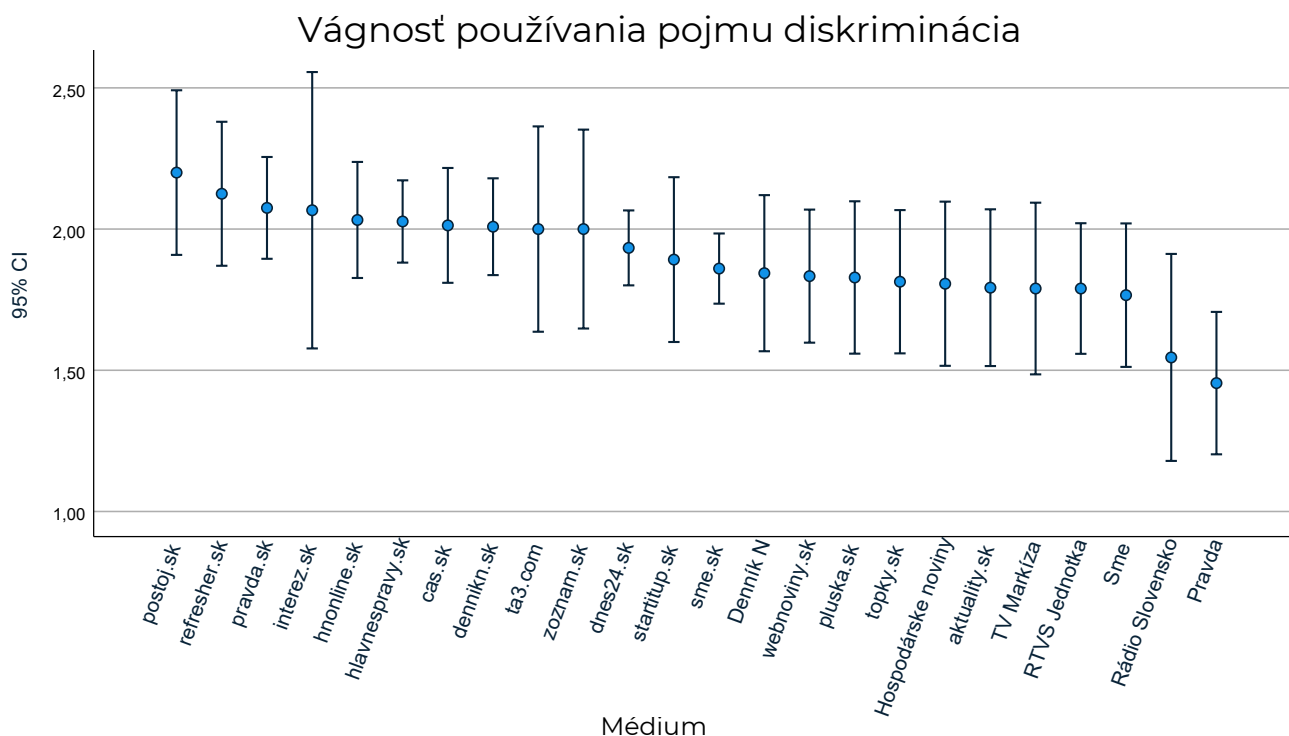
- absencia vyjadrení odborníkov a odborníčok pri označovaní konania za diskriminačné;
- neuvedenie dôvodu diskriminácie, prípadne uvádzanie dôvodov, ktoré jasne nespádajú pod ADZ;
- neuvedenie oblasti diskriminácie, prípadne uvádzanie oblastí, ktoré jasne nespádajú pod ADZ;
- tendencia zjednodušať, zľahčovať, generalizovať, relativizovať či paušalizovať problematiku diskriminácie.

Na základe vyhodnotenia týchto položiek sme identifikovali päť skupín príspevkov. Žiadne znaky vágneho informovania o diskriminácii nevykazovalo len 6,3 % príspevkov. Znaky iba *miernej vágnosti*, čo znamená, že buď médiá neuvádzali dôvod alebo oblasť diskriminácie alebo necitovali odborníka alebo mali tendenciu zjednodušať a paušalizovať problematiku diskriminácie, vykázalo 28,9 % príspevkov. Až 42,5 % analyzovaných príspevkov neuvádzalo dôvod alebo oblasť diskriminácie a súčasne necitovalo odborníka alebo malo sklon zjednodušať a pau-

šalizovať problematiku diskriminácie. V takom prípade ide o *stredne vágne informovanie*. Ďalších 21,1 % informovalo o diskriminácii *silne vágne*. Takéto príspevky neuvádzali dôvod a súčasne oblasť diskriminácie, zároveň alebo necitovali odborníkov alebo mali príspevok tendenciu zjednodušať a paušalizovať problematiku diskriminácie. *Bez akéhokoľvek kontextu* diskrimináciu spomenulo iba 1,2 % príspevkov. Tieto príspevky neuvádzali ani dôvod ani oblasť diskriminácie, necitovali odborníkov a mali tendenciu zjednodušať a paušalizovať problematiku diskriminácie.

Najmenej častý výskyt prvkov zľahčovania problematiky diskriminácie zaznamenal denník Pravda a najčastejší vý-

skyt tohto negatívneho javu mali postoj.sk, refresher.sk a pravda.sk (Graf 40).

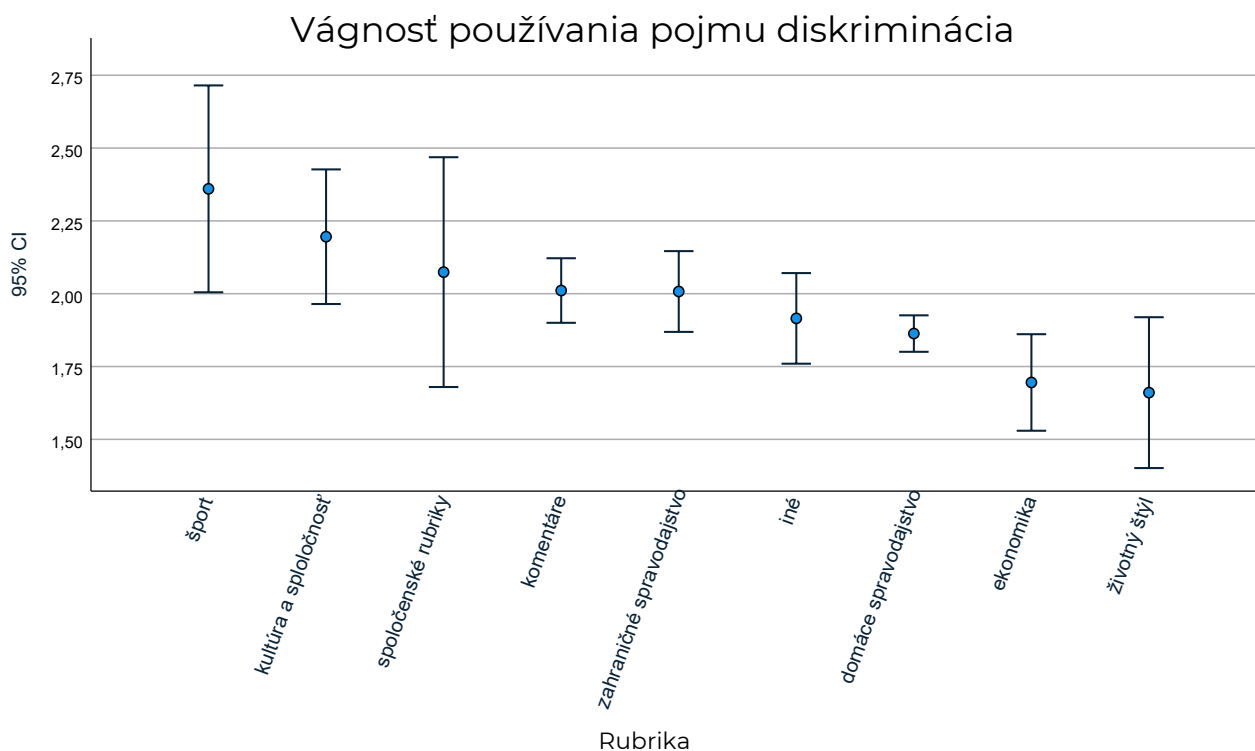

48

Graf 40 Vágne používanie pojmu diskriminácia podľa médií
Zdroj: autorky

Podľa tendencie vágne informovať o diskriminácii sa významne líšia aj rubriky. Rubriky šport, kultúra a spoločnosť, zahraničné spravodajstvo a komentáre

významne častejšie používali pojem diskriminácia vágne než rubrika ekonomika (Graf 41).

Graf 41 Vágne používanie pojmu diskriminácia podľa rubriek
Zdroj: autorky

Závery

Predkladaná správa z monitoringu mala ambíciu zmapovať a analyzovať, akým spôsobom je problematika diskriminácie prezentovaná v mediálnom diskurze na Slovensku. Uvedený cieľ zahŕňal napríklad aj to, o akých prípadoch diskriminácie sa v slovenských médiách informuje, či je problematika diskriminácie dostatočne vysvetlená a primerane zasadená do kontextu, či je informovanie o nej korektné a či nedochádza k deformácii alebo povrchnému a nepatričnému používaniu pojmu. Stredisko sa ako národný antidiskriminačný orgán zasadzuje o elimináciu diskriminácie v spoločnosti a z hľadiska miery verejného povedomia o problematike diskriminácie je preň kľúčové aj medializovanie tohto spoločensky negatívneho javu.

50

Zároveň zdôrazňujeme, že táto správa nemala ambíciu vyhodnocovať, či sú reportované prípady naozaj diskrimináciou v zmysle platných právnych predpisov. Takúto právomoc majú jedine súdy a zároveň z dostupných medializovaných informácií takéto posudzovanie nie je možné ani adekvátne.

Na základe prezentovaných výsledkov Stredisko zdôrazňuje niekoľko dôležitých pozorovaní, ktoré sú ťažiskové pre posudzovanie spôsobov, akými sa o problematike diskriminácie na Slovensku hovorí.

Prvé dôležité pozorovanie súvisí s tým, do akej miery mediálny obraz diskriminácie korešponduje s právnym zakotvením problematiky v slovenskej legislatíve. Pozorovali sme **kritický podiel reportovaných prípadov diskriminácie, ktoré z hľadiska dôvodov a oblastí plne nezapadajú do rozsahu vymedzeného antidiskriminačným zákonom**. Následkom toho môže dochádzať k nejasnému až ne-

správnemu vnímaniu diskriminácie a jej právnej úpravy. Takéto znejasňovanie alebo až deformovanie pojmu súvisí aj s ďalšími pozorovanými ukazovateľmi. Ukázalo sa, že informovanie o dôvodoch a oblastiach diskriminácie na Slovensku bolo častejšie v rozsahu vymedzenom antidiskriminačným zákonom než informovanie o dianí v zahraničí. Ide o protipandemické opatrenia, ktoré sa v zahraničí častejšie označovali za diskriminačné aj v prípadoch, kedy odborná diskusia jasne nepotvrdila, že ide o prípad, ktorý naozaj spadá pod antidiskriminačný zákon. Na druhej strane sme identifikovali nezanedbateľné množstvo prípadov, ktoré hovoria o dôvodoch a oblastiach diskriminácie nad rámec tých upravených v právnom poriadku. Príkladom je oblasť verejného priestoru. Treba však poznamenať, že túto kategóriu do zásadnej miery ovplyvnila diskusia o protipandemických opatreniach, išlo najmä o zvýšený výskyt príspevkov hovoriacich o (potenciálnej) diskriminácii nezaočkovaných osôb pri cestovaní, prípadne prechode cez hranice.

Ďalšie zistenie sa týka **absencie kontextu reportovanej diskriminácie**. V príspevkoch, ktoré sa o problematike diskriminácie zmieňujú iba okrajovo, je pozorovateľná menšia zhoda s kritériami definovanými antidiskriminačným zákonom než v príspevkoch, pre ktoré je prípad diskriminácie v centre pozornosti a je spracovaný obširnejšie a komplexnejšie. Zároveň, v zásadnej časti príspevkov bola identifikovaná stredná a silná tendencia vágne informovať o diskriminácii, často absentujú aj upresnenia diskriminovanej a diskriminujúcej strany, čo ochudobňuje o informácie, za akých okolností k diskriminácii došlo. Ide o indikátory toho, že s témou diskriminácie sa nenarába dostatoč-

ne opatrne a komplexne a narastá tým riziko deformácie tohto pojmu. V tejto súvislosti je zásadná aj **miera viditeľnosti odborníkov a odborníčok v mediálnom priestore**, ktorá výrazne ovplyvňuje, či je problematika diskriminácie verejnosti komunikovaná korektne a zrozumiteľne a eliminuje potenciál deformovať verejnú diskusiu o diskriminácii a jej podstate. Výsledky tejto správy z monitoringu naznačujú, že médiá k problematike diskriminácie prinášali viac vyjadrení verejných činiteľov a činiteliek než odborníkov a odborníčok. Zároveň odborníci a odborníčky vo väčšine prípadov neboli tými, ktorí/é tému do verejného priestoru prinášali. Dôležitým pozorovaním je aj nízka miera odvolávania sa na stanovisko relevantných inštitúcií (napr. Stredisko alebo príslušné súdy) pri označovaní diskriminačného konania, ako aj nízka miera informovania o relevantnej legislatíve.

Pozorovali sme aj **rozdiely v informovaní o diskriminácii podľa autorstva**. Autorky sa častejšie ako ostatné autorstvo venujú daniu na Slovensku, spracúvajú problematiku diskriminácie komplexnejšie, viac zdôrazňujú ľudskoprávny aspekt či dôsledky diskriminačného konania pre jednotlivca a spoločnosť. Rozdiely v informovaní z hľadiska autorstva sú v súlade so závermi vyplývajúcimi z predchádzajúcich výskumných správ z monitoringu mé-

dií publikovaných Strediskom (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2021), kde bol v spôsobe informovania taktiež zistený rozdiel medzi autorkami, autormi, redakciami a agentúrami.

V sledovanom období boli príspevky **do zásadnej miery ovplyvnené pandémiou COVID-19** a prebiehajúcou diskusiou o ústavnosti a dodržiavaní princípu nediskriminácie v súvislosti s implementovanými opatreniami a obmedzeniami, najmä zavedením COVID preukazov. Približne tretina analyzovaných príspevkov sa venovala otázke reálnej a potenciálnej²² diskriminácie v súvislosti s protipandemickými opatreniami. Intenzívna diskusia o očkovaní ako dôvode diskriminácie bola viditeľná nielen v počte príspevkov na túto tému, ale aj v podieloch príspevkov, ktoré hovoria o diskriminácii špecifickej skupiny osôb (napr. skupiny neočkovaných osôb v rôznych oblastiach spoločenského života, ale aj na základe veku pri dostupnosti očkovacích látok). Rozdiel z tohto hľadiska je viditeľný aj pri pohľade na to, že **v prípade tém súvisiacich s diskrimináciou pri protipandemických opatreniach sa častejšie vyjadrovali primárne verejní činitelia a verejné činitelky**, a to najmä v prípade, ak hovorili o hypotetických prípadoch diskriminácie.

Možno teda konštatovať, že v slovenskom mediálnom prostredí sa pojem diskriminácia používa pomerne voľne a neprispieva sa tak k lepšiemu porozumeniu tohto pojmu širokou verejnosťou. Otázkou zostáva, do akej miery je možné takéto komplexné informovanie očakávať, bez neho však najmä pri exponovaných prípadoch, ako napríklad očkovanie, nie je možné viesť korektnú diskusiu. Zo strany relevantných aktérov je preto potrebné vyvinúť úsilie na zvyšovanie povedomia v tejto oblasti tak, aby široká verejnosť dokázala rozpoznať diskriminačné konanie a vedela, ako sa mu brániť.

Zdroje

Gemius Slovakia. (2022). *IABmonitor*. Dostupné na Internete: <https://rating.gemius.com/sk>

Median SK. (2021). *MML-TGI národný prieskum spotreby, médií a životného štýlu: Základné výsledky za 1. kvartál a 2. kvartál 2021*. MEDIAN SK. Dostupné na Internete: <https://www.median.sk/pdf/2021/ZS212SR.pdf>

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. (2021). *Zobrazovanie násilia na ženách v médiách: Mediálny monitoring za rok 2020*. Bratislava: SNSLP.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. (2021). *Zobrazovanie sexuálneho obťažovania v médiách: Mediálny monitoring za rok 2020*. Bratislava: SNSLP.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. (2022). *Správa o dodržiavaní ľudských práv vrátane zásady rovnakého zaobchádzania v Slovenskej republike za rok 2021*. Bratislava: Slovenské národné stredisko pre ľudské práva.

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)

Zoznam grafov a tabuliek

Graf 1	Typy médií vo výbere príspevkov obsahujúcich kľúčové slovo diskriminácia	9
Graf 2	Zobrazovanie problematiky diskriminácií najsledovanejších médiách v sledovanom období	13
Graf 3	Zobrazovanie diskriminácie podľa rubriky, v ktorých sa o nej informovalo	14
Graf 4	Analyzované príspevky podľa autorstva	15
Graf 5	Analyzované príspevky podľa autorstva a geografickej lokalizácie príspevku	15
Graf 6	Dôvody diskriminácie v príspevkoch o diskriminácii	17
Graf 7	Dôvody diskriminácie podľa zameranosti príspevku na tému diskriminácie	18
Graf 8	Oblasti diskriminácie v príspevkoch o diskriminácii	19
Graf 9	Oblasti diskriminácie podľa toho, či sú alebo nie sú uvedené explicitne podľa ADZ	20
Graf 10	Porovnanie výskytu oblastí diskriminácie zmieňované v domácich a zahraničných médiách	21
Graf 11	Oblasti diskriminácie v analyzovaných príspevkoch podľa toho, či sa v nich vyskytuje informácia o reálnom alebo hypotetickom prípade diskriminácie	22
Graf 12	Oblasti diskriminácie podľa toho, či je problematika diskriminácie v centre pozornosti príspevku alebo skôr na jej okraji	23
Graf 13	Vzájomný vzťah uvádzania oblastí a dôvodov diskriminácie	24
Graf 14	Súvzťažnosť dôvodov a oblastí diskriminácie	25
Graf 15	Analyzované príspevky podľa a) diskriminujúcej b) diskriminovanej strany	25
Graf 16	Koho vyjadrenie o diskriminácii je v centre pozornosti príspevku?	27
Graf 17	Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa toho, či sa v príspevku hovorí o hypotetickom prípade	28
Graf 18	Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa lokalizácie príspevku	29

Graf 19	Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa autorstva	30
Graf 20	Porovnanie médií podľa výskytu citácií odborníka alebo odborníčky na problematiku diskriminácie	31
Graf 21	Porovnanie priemerných frekvencií citovania odborníkov a odborníčok k problematike diskriminácie podľa rubriík	31
Graf 22	Dôvody diskriminácie v médiách v súvislosti s tým, či sú alebo nie sú citovaní odborníci a odborníčky	32
Graf 23	Médiá usporiadané podľa priemerných hodnôt výskytu príspevkov informujúcich o diskriminácii v súvislosti s pandémiou COVID-19	33
Graf 24	Kto v mediálnych príspevkoch hovorí o diskriminácii podľa toho, či sa príspevok venuje opatreniam proti COVID-19	34
Graf 25	Aké zobrazovanie problematiky diskriminácie je v príspevku prezentované?	35
Graf 26	Zobrazovanie diskriminácie v médiách podľa toho, či príspevok informuje o dianí v domácom alebo v zahraničnom prostredí	36
Graf 27	Zobrazovanie diskriminácie v médiách podľa autorstva	37
Graf 28	Dôvody podľa spôsobu zobrazovania diskriminácie	38
Graf 29	Oblasti podľa spôsobu zobrazovania diskriminácie	39
Graf 30	Zmienka o negatívnych dôsledkoch diskriminačného správania podľa autorstva	40
Graf 31	Médiá usporiadané podľa priemerných hodnôt výskytu príspevkov informujúcich o negatívnych dôsledkoch diskriminácie	41
Graf 32	Akcentovanie ľudskoprávneho aspektu problematiky diskriminácie podľa dôvodov diskriminácie, ktoré sú v príspevku pomenované	42
Graf 33	Akcentovanie ľudskoprávneho aspektu problematiky diskriminácie podľa spôsobu zobrazovania problematiky	43
Graf 34	Zobrazovanie ľudskoprávneho aspektu podľa dôvodov diskriminácie	44
Graf 35	Zobrazovanie ľudskoprávneho aspektu podľa oblastí diskriminácie	44

Graf 36	Zmienka o legislatíve v súvislosti s problematikou diskriminácie	45
Graf 37	Zobrazovanie problematiky diskriminácie v rozsahu danom ADZ	46
Graf 38	Sklony k vágnemu používaniu pojmu diskriminácia podľa autorstva	46
Graf 39	Tendencia k zľahčovaniu pojmu diskriminácia podľa toho, kto tému diskriminácie prináša	47
Graf 40	Vágne používanie pojmu diskriminácia podľa médií	48
Graf 41	Vágne používanie pojmu diskriminácia podľa rubriík	48

Tabuľka 1	Najnavštevovanejšie spravodajské portály za január až jún 2021 (podľa spriemerovaných mesačných hodnôt návštevnosti)	8
Tabuľka 2	Najčítanejšie tlačené médiá za január až jún 2021 (podľa sledovanosti)	9
Tabuľka 3	Najsledovanejšie televízne a rozhlasové stanice za január až jún 2021 (podľa sledovanosti)	9

Príloha 1: Kódovací manuál

Časť 1 - základné informácie o príspevku

1. Geografická lokalizácia príspevku (tzn. lokalita, na ktorú sa príspevok vzťahuje).
 - 1) domáce
 - 2) zahraničné
2. Autorstvo príspevku
 - 1) autorka
 - 2) autor
 - 3) redakcia
 - 4) agentúrne

Časť 2 – kontext problematiky diskriminácie v médiách

1. Je v príspevku spomenutý reálny prípad (posudzovanej) diskriminácie (ktorý sa stal)?
 - 1) áno
 - 0) nie
2. Je v príspevku spomenutý hypotetický prípad diskriminácie (ktorý by sa mohol stať)?
 - 1) áno
 - 0) nie
3. Je problematika diskriminácie hlavnou témou príspevku alebo je iba okrajovo spomenutá?
 - 1) v centre pozornosti
 - 2) okrajovo spomenutý
4. Z akého pohľadu sa príspevok venuje problematike diskriminácie?
 - 1) upozorňuje prevažne na to, čo je diskriminačné konanie dievča/dievčatá
 - 2) upozorňuje prevažne na to, čo nie je diskriminačné konanie
 - 0) ani jedno z uvedených
5. Aký dôvod diskriminácie je v príspevku pomenovaný?
 - 1) pohlavia
 - 2) náboženského vyznania alebo viery
 - 3) rasy
 - 4) príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine
 - 5) zdravotného postihnutia
 - 6) veku
 - 7) sexuálnej orientácie
 - 8) manželského stavu a rodinného stavu
 - 9) farby pleti
 - 10) jazyka
 - 11) politického alebo iného zmýšľania
 - 12) národného alebo sociálneho pôvodu, majetku
 - 13) rodu

- 14) iného postavenia
 - 15) z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti
 - 16) iný dôvod – očkovanie
 - 17) iný dôvod – faktory súvisiace s COVID-19
 - 18) iný dôvod – geografická poloha
 - 19) iný dôvod – charakteristiky právnických osôb
 - 20) iný dôvod – výzor
 - 21) iný dôvod – zriaďovateľ
 - 22) iný dôvod – charakteristiky pracovného a osobného života
 - 23) iný dôvod – rôzne
 - 24) kombinácia viacerých (*špecifikovať akých*)
 - 0) dôvod nie je uvedený
6. Aká oblasť diskriminácie je v príspevku pomenovaná?
- 1) oblasť pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov
 - 2) oblasť sociálneho zabezpečenia
 - 3) oblasť zdravotnej starostlivosti
 - 4) oblasť poskytovania tovarov a služieb
 - 5) oblasť vzdelávania
 - 6) iná oblasť – verejný priestor
 - 7) iná oblasť – domáce prostredie
 - 8) iná oblasť – internet a sociálne siete
 - 9) iná oblasť – štátna a verejná správa
 - 10) iná oblasť – bývanie
 - 11) iná oblasť – kultúra a šport
 - 12) iná oblasť – osobný a rodinný život
 - 13) iná oblasť – cirkevné prostredie
 - 14) iná oblasť – financovanie
 - 15) viacero oblastí (*špecifikovať akých*)
 - 0) oblasť nie je uvedená
7. Kto je v príspevku označený ako diskriminujúca strana?
- 1) štát alebo medzinárodná organizácia
 - 2) jednotlivец/súkromná osoba
 - 3) skupina osôb
 - 4) právnická osoba
 - 5) iné – Cirkev
 - 6) iné – rôzne
 - 0) nie je uvedené
8. Kto je v príspevku označený ako diskriminovaná strana?
- 1) jednotlivец/súkromná osoba
 - 2) skupina osôb
 - 3) právnická osoba
 - 4) iné (*špecifikovať*)
 - 0) nie je uvedené

9. Je v príspevku explicitne pomenovaný cieľ nerovného zaobchádzania (prečo)?
- 1) áno
 - 0) nie
10. Koho vyjadrenie či názor na problematiku diskriminácie je v centre pozornosti príspevku (tzn. kto o diskriminácii hovorí a kto používa to slovo)?
- 1) verejný činiteľ/verejná činiteľka
 - 2) súkromná osoba
 - 3) odborník/odborníčka
 - 4) autor/autorka príspevku
 - 5) viacerí
 - 6) populárna osobnosť
11. Cituje sa v príspevku odborník alebo odborníčka na problematiku diskriminácie?
- 1) áno
 - 0) nie
12. Obsahuje príspevok informáciu o (akýkoľvek) opatreniach spojených s pandemiou COVID-19 v súvislosti s diskrimináciou?
- 1) áno
 - 0) nie
13. Aké zobrazovanie problematiky diskriminácie je v príspevku prezentované?
- 1) incident diskriminačného konania ako individuálne prípady, resp. zlyhania jednotlivcov (tzn. individuálna úroveň)
 - 2) incident diskriminačného konania ako systémový problém na úrovni sektorov v spoločnosti
 - 3) incident diskriminačného konania ako symptóm nerovnosti v spoločnosti (tzn. úroveň celospoločenská)
 - 0) netýka sa/ nedá sa určiť/ pojem spomenutý ilustračne, okrajovo, bez kontextu
14. Je v príspevku vyslovene spomenutý ľudskoprávny aspekt?
- 1) áno
 - 0) nie
15. Je v príspevku vyslovene spomenutý antidiskriminačný zákon?
- 1) áno
 - 0) nie
16. Je v príspevku vyslovene spomenutá národná legislatíva týkajúca sa problematiky diskriminácie (okrem antidiskriminačného zákona)?
- 1) áno
 - 0) nie
17. Je v príspevku vyslovene spomenutá EU legislatíva týkajúca sa problematiky diskriminácie?
- 1) áno
 - 0) nie
18. Je v príspevku vyslovene spomenuté Slovenské národné stredisko pre ľudské práva?
- 1) áno
 - 0) nie

- 19.** Odvoláva sa príspevok pri označovaní diskriminačného konania na vyjadrenie alebo rozhodnutie relevantnej inštitúcie (Stredisko, súdy...)?
- 1)** áno
 - 2)** nie
 - 0)** netýka sa
- 20.** Má príspevok tendenciu zjednodušovať, zľahčovať, generalizovať, relativizovať či paušalizovať problematiku?
- 1)** áno
 - 0)** nie
- 21.** Sú v príspevku pomenované (potenciálne) negatívne dôsledky diskriminačného konania pre jednotlivca alebo v spoločnosti?
- 1)** áno
 - 0)** nie
- 22.** Je v príspevku vyslovene uvedená informácia o možnostiach pomoci pre diskriminovanú stranu?
- 1)** áno
 - 0)** nie

Príloha 2: Triedenie médií

Médiá	Podkategórie
24hod.sk	24hod.sk
aktuality.sk	aktuality.sk
	najmama.aktuality.sk
cas.sk	cas.sk
Denník N	Denník N
dennikn.sk	dennikn.sk
	techbox.dennikn.sk
dnes24.sk	dnes24.sk
Emma	Emma
Eva	Eva
hlavnespravy.sk	hlavnespravy.sk
hnonline.sk	evita.hnonline.sk
	finweb.hnonline.sk
	hnonline.sk
	komentare.hnonline.sk
	mediweb.hnonline.sk
	strategie.hnonline.sk
	style.hnonline.sk
Hospodárske noviny	Hospodárske noviny
interez.sk	interez.sk
joj.sk	huste.joj.sk
noviny.sk	noviny.sk
Nový Čas	Nový Čas
Nový Čas pre ženy	Nový Čas pre ženy
Plus 7 dní	Plus 7 dní
Plus jeden deň	Plus jeden deň
pluska.sk	plus7dni.pluska.sk
	pluska.sk
postoj.sk	postoj.sk
Pravda	Pravda
pravda.sk	pravda.sk
Radio Expres	Rádio Expres
Rádio Slovensko	Rádio Slovensko
refresher.sk	refresher.sk
RTVS Jednotka	RTVS Jednotka

Slovenka	Slovenka
Sme	Korzár
	Sme
sme.sk	blog.sme.sk
	domov.sme.sk
	ekonomika.sme.sk
	index.sme.sk
	komentare.sme.sk
	korzar.sme.sk
	kosice.korzar.sme.sk
	kultura.sme.sk
	mybystrica.sme.sk
	mynovohrad.sme.sk
	mytrnava.sme.sk
	myziar.sme.sk
	myzvolen.sme.sk
	plus.sme.sk
	presov.korzar.sme.sk
	regiony.sme.sk
	spis.korzar.sme.sk
	sport.sme.sk
	svet.sme.sk
	tech.sme.sk
	zena.sme.sk
startitup.sk	startitup.sk
ta3.com	ta3.com
topky.sk	topky.sk
TV JOJ	TV JOJ
TV Markíza	TV Markíza
tvnoviny.sk	tvnoviny.sk
tyzden.sk	tyzden.sk
webnoviny.sk	webnoviny.sk
zoznam.sk	glob.zoznam.sk
	openiazoch.zoznam.sk
	sportky.zoznam.sk
Život	Život

Príloha 3: Triedenie rubriík

Rubrika	Názov z databázy		
62 Spravodajstvo	AKTUÁLNE	Komentáre	Komentáre / Fórum
	Aktuálne správy		Komentáre / Hostia
	Banská Bystrica / Spravodajstvo		Komentáre / Redakčné
	Bratislava		Komentáre a názory
	Brezno		Komentáre HN
	Bystrica		Korzár / Komentáre
	COVID automat		Liberáli verzus konzervatívcí
	Čas.sk		Na hrane
	Dnes treba vedieť		Na telo
	Dobre vedieť		napísali ste
	Domáce		NAŠA FIKCIA
	Domáce Politika		Naše školy
	Domov		Názory
	Exkluzívne		Názory a analýzy
	Hlavné správy		O 5 minút dvanásť
	Iné		Ochrana života
	Iné správy		Podcasty
	Infoexpres		Publicistika
	Košice Korzár / Spravodajstvo z Košíc a okolia		rozhovor
	Lucenec		Rozhovor
	Michalovce		ROZHOVOR
	Ministerstvo školstva		Rozhovory
	News		Shooty
	Nitra		Správy a komentáre
	Novinka		Svet kresťanstva
	Noviny TV JOJ		téma
	Novohrad / Spravodajstvo		Téma
	Ostatné		Téma dňa
	Politika		Víkend
	POLITIKA		VÍKEND
	PRÁVO A JUSTÍCIA		VIP Blogy
			Z prvej ruky

Prešov Korzár / Dopravný servis z regiónu Šariš	Kultúra a vzdelávanie	anketa
Prvé noviny		Argumenty
Prvé Televízne noviny		Filmy a Seriály
Rádiožurnál Sloven- ského rozhlasu		HISTÓRIA
Ranné správy		Kultúra
refresher		Kultúra / Hudba
REGIÓN		Kultúra / Literatúra
región, inzercia		Kultúra / TV a Filmy
Regióny		Literatúra
Regióny / Spravoda- jstvo		neznáma história
Regióny Banská By- strica Lučenec		SME NÁRODNÉ
Regióny Bratislava Top		Sme Plus / Plus
Regióny Nitra		Staršie dejiny
Regióny Trnava Hlo- hovec		Umenie
Reportéri		VEDA
Revuca		Vysoké školstvo
RÝCHLE SPRÁVY		Vzdelávanie
Slovensko	Životný štýl	Biológia a chémia
SLOVENSKO		cestovanie
Slovensko,Praktické HN		Cestovanie
Spiš Korzár / Ľudia na Korzári Spiš		Články
Spiš Korzár / Spra- vodajstvo zo Spiša		DarkwebKoronavírus
Spravodajstvo		Emócie
SPRAVODAJSTVO		Kariéra
Správy		KYBERNETICKÁ BEZ- PEČNOSŤ
Správy RTVS		Letectvo
Sputnik V		Magazín

	Sputnik Vvakcína Covid-19		Móda
	Televízne noviny		Najmama.sk
	Titulná strana		NÁVRATY
	Trnava / Spravodajstvo		nehovorte mi, že NEMÔŽEM...
	užitočná pravda		pohnuté osudy
	Užitočná pravda		Pozor, zákruta!
	vakcína Covid-19		PR Články
	VŠIMLI SME SI		Práca a kariéra
	Z domova		PRÍBEH
	ZAÚJALO NÁS		Reflex
	Zaujímavosti		Rodina a vzťahy
	Zdravotnícke zariadenia		Skutočný príbeh
	Zdravotníctvo		Tech / Človek
	Zo Slovenska		Tech / Internet
	Zvolen		Trend
	Zvolen / Spravodajstvo		Zdravie
	Železničná doprava		Žena
	Žiar / Spravodajstvo		Žena / Ľudia
	Žurnál		Ženy
Zahraničné správy	svet	Šport	Futbal
	Svet		Ľadový hokej
	zahraničie		šport
	Zahraničie		Šport
	Zahraničné		ŠPORT
	Zahraničné správy		Šport / Ďalšie športy - Basketbal
	Zo zahraničia		Šport a pohyb
Spoločenské rubriky	Celebrity	Ekonomika	Domáca ekonomika
	Koktail		ekonomika
	Marketing		Ekonomika
	Médiá		EKONOMIKA
	Osobnosti		Ekonomika / Slovensko
	Osobnosti pre HN		EURO

Komentáre	Profily		Financie všeobecne
	Prominenti		Firmy & Financie
	Spoločnosť		Index / Biznis
	Analýzy		TRH PRÁCE
	Audio	Iné	Zahraničná ekonomika
	Autorská strana		MarihuanaTip na filmOčk- ovanie
	Blog		Koronakríza
	Blogy		Koronavírus
	Braňo Závodský Naživo		KoronavírusCOVID au- tomatKoronavírusKoro- navírus
	Cirkev		KoronavírusCOVID au- tomatTip na film
	EXPERT		KoronavírusSputnik V
	Financial Times v HN		KoronavírusSputnik VCOV- ID automatKoronavírus- COVID automatTip na seriálGame of Thrones
	FOCUS		Košice Korzár / Krimi z Košíc a okolia
	Fórum		Krimi
	K veci		Krimi správy
	Komentáre		bez údajů

Príloha 4: Databáza údajov

Databáza údajov je dostupná online
na <https://bit.ly/monitoringdiskriminacia2022>.

Zobrazovanie diskriminácie v médiách

Mediálny monitoring za rok 2021

Vydali sme aj:

Zobrazovanie násilia na ženách v médiách

Mediálny monitoring za rok 2020

Dostupné na: <https://bit.ly/3K8KeOd>

Zobrazovanie sexuálneho obťažovania v médiách

Mediálny monitoring za rok 2020

Dostupné na: <https://bit.ly/3uK5h3o>

